

СПОРТ

Республикан яхье котало яккхар
Наьсарен кхалерча кьонача
самбисташа

16

ИАЛАМ ЛОРАДАР

Эсан гонахъара 80 гали
гаргга нувхаш гулийр
гю дераша-экологаша

15

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ПАЛПАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№33 (12760)
Тов
бутт,
3 ди, 2026 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
майтсела бетта 1-ча дийнахъа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Сийлен хъарак»
яха орден
еннай

СВО

Тема сийлен музей
хьакхолларгья
мехкарча КСВОси
«Аьрзи» батальоной

4

ШАХЪАРА КУЦ

МагIалбикерча
Херсонски урам тIара
асфальт тоабеш боахк
болхлой

6

ДЕЗА ТАБРАХЪАШ

Илдарха-ГIала ший
31 шу дизар дездеш
хилар

10

ИШКОЛИ ЗАМЕИ

Наьсарера ишколаш
дешара шерга
кийча йий техкар
единороссаша

12

БЕРИЙ ВАХАР

ГИБДД болхлоша,
ЮИДхоша машинаш
шортагIа хехкара
тIахыйхар мехкахой

13

@gserdalo

vk.com/gserdalo

Дзен сердало

www.serdalo.ru

Дешара новкъя

Келаматанаькъян Махъмуд-ГIаьла
ГIалий-Юртарча гимназе дешара цIай долча хилар 2

Даьхен кхоане

Мехкарча кадетски
корпуса 32 шу
дизара хетадаь
къамаьл дир вай
Мехкадас

3

Татрий мехка бахархой Республикан, Казань яхача шахъара Денца даькъалабийцар вай Мехкадас

ГІазданаькъан Ахьмад

Республикан, Казань яхача шахъара Денца татрий мехка-ра нах даькъалабувцаш, Мин-ниханов Рустамага къамаьлдир вай мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Іаьлас. Мехка кулгалхочо белгалдир: «Татар-

стан хІара денна ший хІама то-адеш, культураца, истореца, Іадаташца дувзаденнараш ло-радеш, къахьегаш республи-ка йолга, хІаьта Казань дукха-ча хана денз массанена еза-енна, таханарча Россє вахаре лоархІаме моттиг дІалоацаш шахъар я.

ГІалгІайченна, Татарста-на юкье барт, бувзам хилар лоархІаме да. ВІаший оагІув хьаллаца кийча хиларо дук-хача дикашка кхачара тІехьа вай аьттув боаккхаргхиларах дог тийша ва со. ГІалгІай ре-спубликанна, Татарстана юкье тешаме бувзам, цхьеоагІо хилар

доккха да тахан. ДІахойодача хана а, иштта вІаший оагІув хьаллаца кийча болаш, дика-во декъаш хургба, аьнна, хет сона шинна республике».

Шоай хІама кхы а дикагІа тоадара, хІара денна доккхагІа долча толамашка кхача-ра тІехьа къахьєга даькъала-

бийцар вай Мехкадас Татар-стана бахархой. Иразе, бер-катах дИзза, маьрша хИлда шун вахара денош! Тахан санна массанена езаш, дукха нах тІалатташ, ший хІама то-адеш, хьаьша тІаэцар лакха лоархІаш шахъар хийла Каза-нах дІахо а!

Мехкада: Беркате хилда дешара керда шу!

ГІазданаькъан Ахьмад

Кердача дешара шерца-ра хьалхара гургал техар мехкарча ишколашка. 8,5 эзар гаргга долча вай бєрашта къаьстта лоархІаме ди да таханар-дар – ишкола коа хьал-хара гІа дІачубоаккхаш да уж. ДІахо царга хье-жараш дукха да: керда-дараш, совгІаташ, нов-къостий. 85 эзар совгІа бєраш да вай мехкарча ишколашка дешара шу дІадоладєраш.

«Хьамсара бєраш! Док-кхача декхарашка кхача хьожаш, къахьєгара тІєра долаш, хИлда шун ваха-ра дєнош. Тахан оаш хьа-ийцар, Іомадаьр кхоанарча боккхача новкъа наькадарг-да шоана. Укх шєра хьалхар-ча классє бахараш даькъа-лабувц аз ишколєра вахар довза безам хиларца, хІаьта дийша баьнна арабоаларий аьттув хилба пайданєгІа, дикагІа бола никъ харжа, доккхача толамашка кхача. Беркатах, аьттонах, дукхача дикача гІулакхєх дИза хИлда керда дешара шу!» - аьлар вай Мехкадас, дешархошка къамаьлдєш.

Республикан Кулгал-хочо белгалдир, деша-ра оагІонцара гІулакхаш дикагІа тоадє гІєрташ, тІєхьарча шерашка мехка тІатєІІа къахьєгилга. «Дешар», «Демографи» яхача къаман проекташка гІолла, 25 эзар бєра мотти-гаш луш 49 ишкол хьалъ-яьй мехка, иштта 10 эзар совгІа бер чуэцаш 50 берий бєш, 8 эзар совгІа сага болх бє моттигаш хиннай.

Мехкадас теркалдир, эг-гара керттердар тІєхдика дешаш чакхбалар, хьєхар-хоша шоай декхараш дИзза кхоачашдар долга. Мех-карча хьєхархошта баркал аьлар республикан Кулгал-хочо беркате, доккхача ди-кашка кхача, дукха хІама доаржадє ловш йола къона тІєхьє ураоттаєш, хьинарє къахьєгарах.

Келаматанаькъан Махьмуд-Іаьла Іалий-Юртарча гимназе дешара цІай долча хилар

ГІазданаькъан Ахьмад

ГІалгІайчен кулгалхо Кєла-матанаькъан Махьмуд-Іаьла дешара цІай дєздєш хилар, Навсарєн кхалєн дешархош-ца цхьана, цо дакъа лавцар, Іаьлий-Юртарча гимназе Хьалхара гургал тохача. Ук-хаза безбєш тІаийцар хьаь-ший. Хоза лостам баь деша-ра моттига ков, хоза кийчъаь

кабинєташ - дєррига а берий йоакхо єш дар. Республикан кулгалхоша хьалхашка от-тадєш дола, дешар массай-олча оагІорахьара чулоацам болаш дєгІадоаладара дек-хар дика кхоачашдєш я гим-нази, цо ший масалца из хьа-гойт. Укхаза дєррига бєрашта лаьрхІа да. Царна хьакхєллад дешара, кхоллама мел эшаш дола хьалаш.

«Гимназєра керттера мах бєраш бєраш да. Тахан цар дог тохалу, дешара хьалхара гІа боаккхаш, бакъда цунца цхьана царна цох цІай а хилар, илли оалаш, халхабувлаш, бай-таш єшаш. Хоза хєташ хьєжар боккхагІбєраш цар хьинарга, безамга, дєррига гонахьа мел дар довза гІєрташ уж хилар-га. Къаьстта баркал оал хьє-хархошта. Гимназе болх бєш

ба боккъонца шоай болх дика бовзаш бола говзанчаш. Цар новкъостал ду бєрашта наьІал гучадаккха, кхєтам лу, цар Іомаду бєраш боккхагІбєраш лархІа, бєхтокхамє хИла, Даьхє еза. Къаьстта из ди лоархІамє да бєрашта, керда никъ дІаболабєш хиларца. Де-шара шераш дика, сийрда, док-кхий толамаш доахаш хИлда царна», - яздир Кєламатанаь-къан Махьмуд-Іаьлас ший телеграм-оагІонца.

ЦІайна кхєтачен доакъаш-хошка кхайкарал дєш, респу-бликан Кулгалхочо даькъа-лабийцар керда дешара никъ дІаболабєш мел хиннараш, дєг-чура доагІаца дІайхача дешаш-ца ловца баьккхар царна.

Къаьстта баркал аьлар Кєла-матанаькъан Махьмуд-Іаьлас хьєхархошта, ца хадаш кхол-лама низ хИлба шуца, дукха-ча шерашка дахалда шо, оаш хьийхарий оагІорахьара бар-кал а долаш, яхача дешашца.

Тєрко йоацаш бисанзар берий дай-ноаной. Республи-кан Кулгалхочо царна а ловца баьккхар; шоай тІєхьєно дела-долда шо, цох доаккхал дє йиш йолаш хИлда шо, аьнна.

Мехкарча кадетски корпуса 32 шу дизара хетадаь къамаьл дир вай Мехкадас

ГПазданаькъан Ахьмад

Цхьорой Iаддала цIерах йолча кадетски корпуса 32 шу дизад укх деношка. Цу чу болх беш, дешаш бараш даькъалабуьцаш, къамаьл дир вай мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Iаьлас. Республикан кулгалхо-чо белгалдир, Даьхенцара безам, лерхIам лакха бола тIехье ураоттаяра тIехьа болх дIахьоча вай мехкарча моттигех дикагIяр из йолга. 32 шера 801 курсант арахийцав цу моттиго. Мехкадас теркалдечох, из дешара моттиг дуккхача вай кIаьнкий дегIамашца Даьхенцара безам чIоагIбеш, деналца, майралца, яхьанца йола оамалаш чIоагIбеш хилар.

«Укхаза къонабараш духхьал дийша Iац. БоккхагIбарашца лерхIам болаш, нийсхон тIехьа болаш хила Iомабу къонабараш. ТIема декхарех долча гIулакхаца шоай вахар хеттад цигара арабаьннача дуккхабараша. Кадеташ болча хана, дегIаца чIоагIденна дика, сийдола гIулакхаш лорадеш, тахан Даьхен хIама лорадара тIехьа къахьегаш ба уж. Хьехархоша, хьехамчаша цар дегашка чIоагIдаь хIама да из. Къонабарашца-ра хIара дийнахьара болх ба из, нийса никъ харжа, моллагIча хIаман духхьалотта, яхь йолаш хила Iомабу уж цига», - аьлар вай Мехкадас.

Дешара оагIонца лоархIаме моттиг дIалоацаш

хиннай кадетски корпус массахана. Боккхача мехка, вай республикан хIама тоадара тIехьа ураотта еза тIехье я цу чу тахан кхеер.

Шоай дешара лакха терко еш, вIаший оагIув хьаллоацаш, дика оамалаш дегIаца чIоагIяра тIехьа къахьегаш

хилара тIахьийхар уж Махшарипа Махьмуд-Iаьлас.

Хьехархой, хьехамчаш могаш болаш, тахан санна хьинаре, бехктокхаме къахьегаш, корпуса лоархIаме Iадаташ лорадеш, шоай болх дIабахьа даькъалабийцар.

ГIалгIайчен Паччахьалкхено дийцар, мохк тов бетта хоржамаш дIадахьа кийча хиларах

ГПазданаькъан Ахьмад

ГIалгIайчен Паччахьалкхен кулгалхо-чо Сластенин Владимира кулгал а деш, дийцар федеральний моттигерчеи боараме хоржамаш дIадахьарах дола хаттараш. Хоржамаш хургда кхаь дийнахьа - тов бетта 18-20 деношка. Моттигашка Iалашо еш хургья республикера Хоржамий комисси, иштта ийс доазон, 142 даькъ тIара хоржамаш ду моттигаш.

«ГIалгIайчен Хоржамий комиссена керте ва Йовлой Муса, цо белгалдир МВД, йоала болх-лошца, тIема урхалленашца, ЗАГСа моттигашца, доал дара доакъошца цхьана бувзам а болаш, харжархоох дола хоамаш чIоагIдеш да, аьнна.

Къаьстта йола терко тIайохийт хоржамий комиссе доакъашхой, администратораш кийчба-ра. Харжархошца болх дIахьош ба, хоамаш до-взийташ. Моттигерча телеканалашка, газеташка, Избиркома лаьрххIаца таронашка гIолла кепатох хоржамашта кийчо еш хиларах хоам беш йолча материала. Иштта болх беш я «бIайха бувзам» яха телефонаш, нах тIаэцара а кийчо яьй», - аьлар «Сердало» газетага ГIалгIайчен Паччахьалкхен зарбан болх лелабераша.

Сластенина терко тIаяхийтар, хоржамаш дIадахьара йола ха тIакхоачаш хилара. Цо белгалдир из лоархIаме, бехктокхаме болх хилар.

Цо яхачох, хIанз чIоагIа лоархIаме да дикал лакха йолаш, массахьа цхьоагIо йолаш, кхерамзлен Iалашо яь из болх чакхбаккхар, республикан бахархошка из хоам дика дIакхачийтар.

Кхетаче чакхийоалаш, Сластенин Владимира бехктокхаме болча нахагара хьадийхар кхадж тоссача деношка ма хулла дикагIа кийчо яь, чIоагIагIа бехктокхаме хилар.

Мехкада: Хоржамашка кийчо яра болх хила безача боараме дIахьу

ГПазданаькъан Ахьмад

Тов бетта 18-ча денгара 20-ча денга кхаччалца - кхаь дийнахьа латтаргдолча хоржамашта кийчо яра болх чаккхенга кхача гарга ба. Россе Паччахьалкхен Думан ийслагIча кхайкарала, Халкъа Гуллама бархIлагIча кхайкарала депутаташ харжа безаш ба мехкахой. Таханара кергтера декхар, хоржа-

мий болх боагIаца боараме дIагIоргболаш, лертгIа кийчо яр.

«258 645 харжархо ва тахан вай мехка. Бокъоно дIадеххача тайпара ший гIулакх чакхдаккха аьттув хила беза хIаране. Цунга хьежжа тахан хоржамий моттигаш, иштта техника кийчъеш, беррига нах дIаязбеш, комиссе доакъашхошца болх дIахьош ба. Къаьстта терко е

еза кхерамзленца дувзаденарашта. Хоржамий болх дIахьоргболча кабинеташка хьожаш, теркалдаь кхоачамбоацараш юстардоахаш ба республике. Хоржамий моттигашка кийчо ярал совгIа, хила дезача хоржамех дар дика довзаш хила беза бахархой. Из болх дIахьош ба хоамий оагIонашка, Хоржамий комиссе «бIайхача бувзамга» гIолла», - белгалдир вай мехкадас Келаматанаь-

къан Махьмуд-Iаьлас.

Республикан кулгалхо-чо теркалдечох, цу оагIонцара кийчон болх боагIаца боараме, цхьаккха гIалатло йоацаш дIабодаш ба тахан. Тов бетта 18-гIа ди хьакхачале, юхедиса гIулакхаш чакхдоахаргда. Мехкадас белгалдир, деррига хIама тIехдика кийчо яь, бокъонаш лораеш, кхерамзленца дувзаденна-раш лертгIа долаш хила дезилга.

ГIалгIайче кхетаче дIаяхьа кийчлуш ба, терроризмаца къовсам лоаттабара цхьоагIон Ди долаш

ГПазданаькъан Ахьмад

ГIалгIайчен Паччахьалкхено дийцар, дагалоаттама кхетаче дIаяхьара кийчо е езилга, из дIахьу терроризмаца къовсам лоаттабара Ди хьаллоацаш. Из ди хIара шера белгалду, Россе тов бетта 3-ча дийнахьа Берса-Юрта нийсденна хатар дагадохаш. Доклад ешаш вар арахьарча бувзама, къаман политикан, зарбан, хоамий министр Мизенаькъан Руслан.

«Республике дIаяхьа лаьрхIад 110 гаргга кхетаче. Программа чудоагIаш да республикан кулгалхоша, бокъонаш лораяра ви-калаша дакъа а лоацаш, дагалоаттам болча дийнахьа зизаш Iодахкар. ДукхагIа бола болх хетабаь ба берашта, кагирхошта. Ишколашка, колледжашка, вузашка ийилла урокаш дIахьоргья, иштта хургья дена-ла урокаш, классера сахьаташ, берашта юкъе яхьаш дIаяхьар,

хьаькъале ловзараш, кхоллама къовсамаш. Книжкай гойтам кийчбергба, лекцеш ешаргья, бокъонаш лораерий дин ви-калашца вIашагIкхетар хургда. Дагалоаттама кхетаченаш дIахьош хургья тематически

сайренаш, концерта програм-маш, говзанчан хьехамаш, «Дагалоаттама кIерам» яха болам. Берашта, кагирхошта кийчъаьй спортивни яхьаш, футболаш, шахматаш», - аьлар «Сердало» газетага мехка паччахьалкхене.

Юххера а, зизаш доахкаргда Коталон Парке йоагача цIера гонахьа. Цига дакъа лоа-цаш хургва ГIалгIай Республикан кулгалхо Келаматанаькъан Махьмуд-Iаьла.

СВО бѹхошта, сотови бувзама хоам чѹагѹагѹа хургболаш, эшаш дола гѹирсаш дохѹийтаргда

Гѹазданаѹкъѹан Ахѹмад

«Кѹамаѹ фронт. Деррига а Котало бахѹан!» яха болам хѹаллоацаш ба тахан, мехкарча Кѹилбаседа Кавказстата оагѹонца. Ерригача Россѹ дѹахѹош болча цу боламга гѹолла, тѹема аренашка лѹлача вай бѹхошта сотови бувзама хоам чѹагѹагѹа хургболаш, эшаш дола гѹирсаш дохѹийташ ба. «Сердалога» из хоам бир Кѹамаѹ фронта моттигерча оагѹон исполкома кулгалхо волча Тенканаѹкъѹан Башира.

Тѹема моттигашка хала декхараш токхаш латтача бѹхошта чѹагѹа лоархѹаѹе да, бувзама хѹал лертѹа хилар. Кѹилбаседа Кавказстата федеральни моттига болхлоша лаѹрхѹар, Дѹахѹен хѹама лорадеш латтача бѹхошта гѹо де, цар хѹал аттача даккха, хѹана аѹлча из чѹагѹа эшаш хиларах.

Мехкарча президентски болама хѹинардараш, Тѹема аренашка лѹлача бѹхошта яхѹийта хѹамаш гулѹеш ба тахан. Цу юкѹе дакѹа лаца ѹиш ѹолаш ва моллагѹа саг.

Тѹема сѹйлен музей хѹакхолларгѹя мехкарча КСВОси «Аѹрзи» батальоѹои

Гѹазданаѹкъѹан Ахѹмад

Тѹема сѹйлен музей хѹаелла лаѹрхѹа волча «Аѹрзи» батальона хѹалха латтача Котанаѹкъѹан Ахѹмада оагѹув хѹаллаца, цунна гѹо де лаѹрхѹа ва мехкарча тѹема доакѹашхой дезалий Комитета кулгалхо Эсамарзанаѹкъѹан ѹалаудин.

Вай кѹамаѹ кѹонгаша тѹема аренашка гѹйта майрал ѹовзийтар цар кхетаче.

«Комитето ший болх дѹаболабаѹ шу дизара хѹетабаѹ хургба из гѹйтам. Укх шерарча оагѹѹой бетта 25-ча дѹйнахѹа хургѹя, музей хѹаеллара хѹетаяѹ ѹоккха кхетаче. Цхѹан

шѹера из болх дѹахѹош, кхѹоачашде аѹттув баѹннараш клезига дац. Тѹема операце доакѹашхой цѹагѹарча нахаца массахана бувзаѹе болаш, терко еш, цар хѹашташ кхѹоачашде кѹйча болаш хиннаб моттигерча Комитете», - дѹйцар Эсамарзанаѹкъѹан ѹалаудина «Сердалога».

Музей хѹакхоллар лоархѹаѹе

да кѹаѹстта вай кѹѹонача тѹехѹен Дѹахѹенцара лѹрхѹам чѹагѹѹбара тѹехѹа. Кагѹирхошта дукха хѹама довзаргда майралах, деналах бизза болча Дѹахѹен кѹѹонгех. Моттигерча Комитета болхлоша, «Аѹрзи» доакѹашхоша цхѹана вѹашагѹѹоллаш болх ба кхѹоана бахархоша, иштта хѹаѹшаша мах оттабергбар.

Дѹешархошта лаѹрхѹа Дѹенала урок дѹѹаѹихѹар СВО ветеранаша

Гѹазданаѹкъѹан Ахѹмад

«Мужече» яхача спорта кѹйчо еча моттиге, кѹѹонабарий Дѹахѹенцара безам чѹагѹѹбарах ѹола Дѹенала урок дѹахѹош хилар. «Дѹахѹен лорабой» яхача ганза мехкарча филиала болхлоша, «Авангард» яхача оагѹонца

цхѹана, дѹахѹош болх бар из. Кѹѹонабарашца кѹамаѹл деш хиннараш бар цу моттига хѹалха латта Бохтаранаѹкъѹан Мадина, филиала болхло ѹарапханаѹкъѹан Мухѹмад, лоархѹаѹе хѹаѹший - СВО ветеранаш Хѹаѹшанаѹкъѹан Руслан, Темарханаѹкъѹан Амиран, Бохтаранаѹкъѹан

къѹан Батыр.

«Тѹема аренашка дѹоттагѹалах, тѹема декхараш кхѹоашдеш лораде дезарех, дѹйцар кѹѹонабарашка. Тѹема операце доакѹашхоша белгалдир Дѹахѹен гѹулакха латтар, деналца, майралца ший хѹама лорадар, нѹйсача хѹаман тѹехѹа

волаш дѹацакхвалар моллагѹа кѹѹонахчоа мел лоархѹаѹе да», - ѹоах «Сердалога» «Дѹахѹен лорабой» яхача ганза филиалера бенача хоаѹо.

Тѹема аренашка лѹлача хана, цѹагѹара шоай оагѹув хѹаллоацаш хиларах, Дѹахѹенцара безам, лѹрхѹам чѹагѹѹбар хѹаране декхар долгах дувцаш,

хилар цѹига СВО доакѹашхой. Филиала болхло волча ѹарапханаѹкъѹан Мухѹмада хѹѹоахадир, тахан ѹоаржаеш ѹолча кѹѹонабарий проекташка цар дакѹа лаца ѹиш хиларах, иштта тѹѹмхой, цар цѹагѹарча нахѹа хѹашташ кхѹоачашдеш, хѹара денна дѹахѹѹоа балхах.

Вахар хаѹдача СВО доакѹашхой бѹрашта, гѹо деш ба мехкара психологаш

Гѹазданаѹкъѹан Ахѹмад

Тѹема аренашка вахар хаѹдача бѹхѹой цѹагѹарча нахѹа оагѹув хѹаллоацаш, мѹгачох царна гѹо деш ба тахан «Дѹахѹен лорабой» яхача ганза мехкарча филиале. Марзагѹанаѹкъѹан Мадина, берий психологаца Мѹстой Хѹавайца, Дѹахѹен декхараш токхача наѹкъ тѹа вахар хаѹдача бѹхѹой дезалаш болча яха хилар. Барѹйтта шерга кхачанза бѹраш да турпалий дисараш. Тѹѹаршхой Махѹмуда, Чуранаѹкъѹан Башира, Кѹамурзой Башира дезалашка хилар уж.

«Тѹема аренашка даѹй дѹабаѹнна дисача бѹрашта чѹагѹа лоархѹаѹе да улув

терко е, оагѹув хѹаллаца, дог теде нах хилар. Филиала болхло ѹѹѹоношца; эшар, дезар фуд токхаш; кѹамаѹл дѹеца юкѹа, психолог бѹрашца ший болх дѹахѹош хилар. Арт-терапии оалача оагѹонца, бѹрашта ѹѹткъѹам хилар малагѹаца боараме да, цар дега хѹал малагѹаца тайпара гѹо эшаш да, хѹежар Мѹстой Хѹава. Белгалде деза, из тайпара болх дѹацхахѹар бѹрашта лоархѹаѹе долга», - дѹйцар «Сердалога» «Дѹахѹен лорабой» яхача ганза болхлоша.

Барѹйтта шерга кхачанза долча берий дегаш хѹаста, царна тем бе дукха хѹама эшаш, хѹаѹта эггара эшача хана тѹема аренашка да дѹаваѹнна дисача бѹра кѹаѹстта лоархѹаѹе да; массахана гѹо лоаттадар,

терко яр, из хала хѹал аттача даккхар. Ганза мехкарча филиале ѹѹоккха терко лоаттаѹѹу цу гѹулакха, хѹана аѹлча бѹра

дог дохар воккхачунна халахѹетар хилар санна дац. Бѹрашта цхѹаѹца совгѹаташ, мерза дараш чудола кѹѹѹилгаш елар

цар. Чѹагѹа гѹаддаха дар бѹраш, шоаш дагадѹеца, оагѹув хѹаллаца. Дѹахѹѹѹдача хана а, tlatella дѹабахѹа безаш болх ба из.

Ерригача Россе семинаре дакъа лоацаш хилар, мехкарча кагирхой гѳулакхех йолча Комитета болхло

ГІазданаъкъан Ахьмад

«Роскагирхой. Гран-таш» яха яхъаш йоржаря хетаяъча Ерригача Россе семинаре-кхетаче дакъа лоацаш хилар, кагирхой гѳулакхех йолча Комитета болхло вола Бузуртанаъкъан Муса. Россе кагирхой столица лоархІаш йолча Смоленске хилар, боккхача мехка проекташ увттаерий кулгалхой, моттигашкара балха лостам телараш цхъан доазон тІа гулбаъ семинар. Доакъашхой керттера декхар яхъашцара болх хІара моттигерча кагирхоша кхетабеш хургболаш хъаоттабарца дувзаденна дар.

«Дукха хІама чулаъца программа яр из. Тайп-тайпарча моттигий ярмарка хилар цига, Калининградера Владивостокага кхаччалца йолча миІингашкара пайданедараш довзийтар, иштта лоархІаме сесси, дешара оагІув хилар. Къаьстта терко йир цу гѳулакха хълхалаттарий балха, тоабашта кулгалдара. Программан юкъе лоархІаме хилар тематически клубаш – доакъашхой декхараш кхоачашдара болх цхъана тоабар. Кагирхой хъехамчий болх мишта хила беза, кагирхой моллагІа хІаман дикагІа тІаозаргболаш сенгара дІаволавала веза, дийцар семинаре», – йоах «Сердалога» кагирхой гѳулакхех йолча Комитета бенача хоамо.

Белгалдечох, Смоленске вахаро дукха керттадараш довзийтар Бузуртанаъкъан Мусайна. Республикера кагирхой оагІонцара болх дикагІа тоабе накъадаргдола хІамаш дар цо Россе кхыча моттигашкара хъийцараш.

Шолжа-Шахъарерча керттерча доазон тІа, парке хувцамаш деш ба тахан

ГІазданаъкъан Ахьмад

гѳулакхашта дІаценнад.

Осканаъкъан Сулумбика цІерах болча урама доазон тІарча коммерчески моттига хъл меттадоаладеш болх ба, тахан Шолжа-Шахъаре дІахьош. Из доазув, парка гонахъара моттиг дикка дІашеръе, культуран Двореца гонахъа паргІатагІа хилийта, аьнна, деш хувцамаш да уж. Бизнеса доал дечо из доазув муниципальни

«Вай мехкадас Келаматанаъкъан Махъмуд-Іаьлас тІадила, 2021-ча шера денз дІаболабаъ болх ба из. Цу юкъе шахъарерча администраце дукха моттигаш ший доалахъа ерзаеш, боккха болх дІахьош, хувцамаш деш къахъийгад. Къаьстта лоархІаме хилар, хълхагІа аттракционаш хинна 2 939, 2164 кв. метр доазув муниципаль-

ни доалахъа дерзадар. Парка моттиг дІашеръеш, тоаеш болча балхаца лоархІаме дар из. 2022-ча шера аттракционный парка чухънахъара 100 кв.метрага кхоачаш йолча моттиге, хувцамаш деш болх дІабихъар шахъаре. Цу шера парка дерригача доазон гонахъа карт отгайир, иштта культуран Двореца хълхашкара доазув меттадоаладир. 2025-ча шера «Дагалоаттама, сийлен парке» хувцамаш

дир, иштта керттерча доазон, культуран Двореца тІабодаш бола урам тоабеш къахъийгар», – дийцар «Сердалога» Шолжа кхален администраце. Карарча хана юкъарча доазон моттигаш, «Культуран Дворец» вІаший хотташ хургІола йоккха архитектуран мортол хъаеш боахк болхлой. 2027-ча шерга кхаччалца, дІахьоргба цу моттигий куц хувцаш бола болх.

«Магас» яхача ООО, Іан доакъара кийчо мишта яьй хъежар

ГІазданаъкъан Ахьмад

Іан деношка доакъара кийчо яр малагІаца боараме да хъожаш хилар «Магас» яхача ООО. Шийлача хана хъайбашта хъаьна, дика доакъар хургдолаш, къахъегаш ба карарча хана ахархой.

«Хъекхачул тІехъагІа силоса кІоагашка дІадоллаш дола доакъар Іан хана ма хулла дикагІа хургдолаш де дезарех дийцар цига. Иштта ялат чуэцаш йоах-

кача машиний гѳулакх, из беррига болх мишта латт хъежар. Чуэцаш дола доакъар боагІаца боараме баьццарал долаш, хъаьна долга белгалдир цига, болх а ханнахъа дІаболабаъ», – хоам бу «Сердалога» юртбоахама гѳулакхех йолча министерствос.

Юхъанца къоастадаьчунга хъежжа, дІахьош ба болх. Эшаш мел йола машинаш, нах болаш ба, цунга хъежжа йиллача хана боагІаца боараме чакхбаккха лерхІ беррига болх.

«Къилбаседа Кавказа Россеташ» яхача оагІоно ток лоаттаю, кердача 90 совгІа йолча моттиге

Іалой Муса

«Къилбаседа Кавказа Россеташ» – «Ингушэнерго» яхача филиало 2026-ча шера ворхІ бетта ток чуйиллай 93 кердача моттиге. 4,7 мегаватт ток я цу юкъа хъаеннар.

Галашка уллача ишкола-интерната ток лоаттаеш ба цу

оагІон болхлой. Республикера санаторена-хъун ишкола лаьрхІа хълъеш я из. 120 сага лаьрхІа йола интернат-ишкол юрташкарча моттигий хъл тоадахах йолча паччахълкхен программага гІолла хълъеш я.

Шолжа кхале лоархІаме моттиг я ала йиш я цох. 125 киловатт ток я «Ингушэнерго» болхлоша ЖІайрахъа-Ахабоарзен

паччахълкхен исторически, Іалама музейна хъаеннар, «ВІовнашке» яхача ширача моттиге болх дІахьош.

Цхъаькха лоархІаме проект – Магасера дукхача гІатех латта квартирашта даъ цІа. ПхегІатах латтача цу цІен 186 квартиранна хъаеннар 535 киловатт ток я.

Белгалде деза, керда мотти-

гаш токах дІахоттар лоархІаме болх болга.

«Россеташа» ма хулла, цу оагІонцара болх бахархошта аттача баккха гІертташ, къахъегтахан. Портал-ТП.РФ сайта тІарча доалахъарча кабинетага гІолла тока моттигах дІахотташоаш, аьнна, дехар чудала йиш я наьха.

6

ШАХЪАРА КУЦ

Шолже
тоабеш латт
Гарданаькъан
урам

ГПазданаькъан Ахьмад

Шолжа-Шахъаре Гарданаькъан урам тIара моттиг тоаю болх дIахьош ба, аьлар «Сердало» газетага Шолжа-Шахъара администраце зарбан болх лелабераша.

Карарча хана болхлой хиш дIаухийташ йола моттиг кийчъяь яьннай, хIанз уж гIашлошта никъ билла кийчо еш ба, яхаш, дийцар тхоца къамаьл даьчо. Цу проекта чудоагIаш да 150 метр дола доазув тоадар. Укхаза атта а кхерамзле йолаш а бола никъ Iобулларгба, урама сердало луш дола бIоагIий догIаргда, цIен гонахъара моттигаш тоаергъя. Из беррига болх цига къахьегараша укх кIира йистебаккха лерхI.

Бахархошкара
хаттараш, 23%-
га кхоачаш,
лохдалар
белгалду ЦУРе

ГПазданаькъан Ахьмад

ДIадахача кIира ЦУРе бахархошкара 106 хоам кхаьчар - хьалха хинначул 23% кIезигагIа. «Сердалога» из хоам бера республиканна доал деча оагIонгара.

Массахана санна, эггара дукхагIа хаттараш ЖКХаца дувзаденна хул. 47 хоам ба цу хьакъехьа кхаьчараш (44,3%). Хица, иштта кхьдарашца дувзаденнараш тоадар дезаш ба мехкахой хьакимашка гIолла. ШоллагIча, кхоалагIча моттиге отт наькъашца, токаца дувзаденнараш - хIара моттигах бийтта-бийтта хоам кхаьчаб ЦУРе (13,2%). Наькъаш тоадарца, гIаш леларашта доазув кьоастадарца дувзаденна да хоамаш, иштта ток боагIача боараме хилийтарца дувзаденнад. Эггара дукхагIа хаттараш тахан Наьсарера да - 39 (36,8%). ШоллагIча моттиге отт Шолжа-Шахъар - 20 хоам ба цигара кхаьчар (18,9%), хIаьта кхоалагIча моттиге МагIалбик латт - 16 хоам (15,1%). Бахархошкара хIара хоам теркалбеш, кхача беззача оагIон болхлошка дIакхоачийташ болх дIабихьар ЦУРе.

МагIалбикерча Херсонски урам тIара асфальт тоабеш боажк болхлой

ГПазданаькъан Ахьмад

МагIалбикерча Херсонски оалача ураме, кIоагаш дIадукъаш ба арабаьнна болхлой. Асфальта хьал меттадоаладеш, из шаьрагIа, паргIатагIа хургболаш къахьегаш ба шахъаре. ДикагIа лоархIаш бола асфальта маркхал ба цар цига буллаш латтар. Цунга хьежжа, никъ ханахьа ца бохаш, хаоттама духьала чIоагIагIа болаш хургба. «Сердалога» из хоам бера МагIалбика кхален администрацера. Цу балха керттера декхар никъ, кхераме боацаш, машинашта, иштта гIаш леларашта паргIатагIа хилийтар да. МагIалбикерча хьакимаша, болх дIахьош латтача юкъя, цу моттиге лоралуш, фийла болаш хилар дех машинашца леларашка.

Инаркьерча Исламски оалача урамера тока оагIув меттайоалайир

ГПазданаькъан Ахьмад

МагIалбика кхален Инаркъен моттигашка токаца дувзаденнараш меттадоаладеш, болх ба дIахьош. Исламски оалача ураме керда тока бIоагIий догIаш баьхкар болхлой. СВО доакъашхочо кхален хьакимашка дехар дарах кхоачашдаь гIулакхаш да уж. «Къаьнара тока бIоагIий хувца дезача кхаьча дикка ха яр. Цу доазон тIарча ценошка ток боагIача боараме хилий-

тара тIехьа лоархIаме дар из. Юртара администраци яр болх дIахьош хиннар», - йоах «Сердалога» МагIалбика кхален администрацера бенача хоамо. Керда бIоагIий дорIаро дикка меттадоаладергда тока хьал. ДикагIа бола, кхераме боаца тока саьрг бIоагIех дIахотта безаш ба тахан болхлой. Белгалде деза, цу оагIонцара гIулакхаш боагIача боараме хилар лоархIамеча декхарех долга, къаьстта шелал хьаоттале терко е езаш хIама да из.

Дахкилганаькъан I. цIерах бола Долакха-Юртара урам эргабаьннаб

ГПазданаькъан Ахьмад

Долакха-Юртарча Дахкилганаькъан I. цIерахча урам тIа асфальт Iобуллаш баьхкар болхлой. Из никъ лоархIамечарех ба юрта, хIана аьлча шин ишкола, фельдшерско-акушерски

пункта, юртарча администрацена тIабодаш ба из. Бахархошта доккха совгIат хилар цу гIулакхах. ПаргIата, кхераме боацача наькъ тIагIолла дIа-хьа аха йиш йолаш ба уж хIанз.

«Вай мехкадаьца 2024-ча шера телевидене гIолла дIахьош хиннача кхетаче дийхадар Долакха-Юртарча бахархоша; из никъ тоабе шоашта, аьнна. Республикан кулгалхочо Наьсарен кхален администрацена тIадиллар цу гIулакхах

тохкама болх дIабахьар. Цхьа шуи ах шуи даьнначул тIехьагIа, кхале керда кулгалхо Овшанаькъан Мухарбик оттаварца, кхоачашхилар бахархоша дукхача шерашка сатийсар. Маьцхали бетта 18-ча денгара 25-ча денга кхоачача юкъя, асфальт Iобилла баьлар болхлой», - дийцар «Сердалога» Долакха-Юртарча администраце депутат волча Манкенаькъан ИсмаIала. Юртарча администрацера, иштта бахархошкара доккха баркал кхайкадир депутата Наьсарен кхален администраце кулгалхочун декхараш кхоачашдеш волча Овшанаькъан Мухарбика, иштта сиха из гIулакх чакхдаккхарах. «Иразе, беркате хилба хьа вахара никъ, кхален бахархой хьашташ кхоачашдара тIехьа боагIача боараме къахьега аьттув хилба хьа!» - аьлар Манкенаькъан ИсмаIала.

«Кинон бийса» яхача боламга гюлла, «PRO Кино» викторина дайихьар МКЖР

Газданаькъан Ахьмад

Российски кинон Ди дезда-ра хетабаьча «Кинон бийса» яхача боламга гюлла, мехках-баьхарий Мемориальни моттиге «PRO Кино» яха викторина даяхьа гулбелар бе-бе ханаш йола нах.

«Кинематографи езаш, йов-заш бараш вшаагкхийтар зале, царна юкье бар боккхий-бараш санна дешархой а. «До-центура», «Аьсала бларилгаш», «Кийлен клезигагдар» яха то-абаш яр, ше-ше белгалъяла глерташ хиннараш. Советски киногоара юболабелла, доазол араьхарча моттигий, российский кинош дагадоха дезаш хилар доакъашхой. Хаттараш аттача-

рех дацар, хлаьта котало «До-центура» яхача тоабанга кхаь-чар», - йоах «Сердалога» МКЖР бенача хоамо.

Цу кхетачен спонсорашта баркал аьлар кхетаче длахьош хиннараш. Иштта доккха бар-кал кхайкадир «Матрица» ки-нотеатра, котбаьннарашта кино баха билетах даларах, серти-фиката хьисапе совглат денна-рашта.

Баркал оалаш кьамаьл дир-цига «Нейростарт» проект йо-аржаяьча, хьакхеллача хьаь-кьалца болх беш йолча Марзби-канаькъан Маккийна. Юмабала аьттув луш долча цо хьаденна-ча сертификаташка гюлла, AI-технологешца дувзаденнараш довзаргда кьонабарашта, царех дикка пайда эцаргба.

ЛДПР
18-20 СЕНТЯБРЯ
ВЫБОРЫ

ЛДПР: ЗАВТРА РЕШАЕТСЯ СЕГОДНЯ

Сегодня нас пытаются убедить, что всё хорошо. Что везде рост и никаких проблем. Нам говорят об «оптимизации», но на деле мы видим, как закрываются школы и больницы. Нам обещают «повышение» благосостояния, а по факту мы получаем лишь очередной скачок цен и тарифов...

ЛДПР говорит: хватит! Пора прекратить эту двойную игру с собственным народом.

Сегодня ЛДПР идёт на выборы с требованием преобразований для жизни каждого.

В центре нашей программы — человек и семья. Первым делом мы требуем остановить государственную поддержку мигрантов и их семей и направить эти деньги на помощь нашим детям, студентам, одиноким родителям, пожилым. Наш принцип прост и справедлив: сначала — поддержка своих, потом — остальных.

Мы требуем поддержки отечественных предпринимателей и новой индустриализации. Налоги должны оставаться в регионах. Там, где они заработаны. Это реальная возможность для развития территорий.

Мы настаиваем на полной отмене ЕГЭ и ОГЭ, которые превратили наше образование в конвейер стресса и зубрёжки. У нас есть свои Ломоносовы и Кулибины, способные обеспечить стране научный прорыв. Нужно лишь дать возможность нашим детям учиться по-настоящему. И, конечно же, обеспечить приоритет в трудоустройстве российским выпускникам вузов и ссузов, а не приедем «специалистам».

Для пенсионеров мы предлагаем новую государственную программу, которая обеспечит равные возможности независимо от региона их проживания. Чтобы пенсия позволяла нормально жить, а не доживать. Чтобы наши старики не выбирали между лекарствами и едой.

ЖКХ — под полный контроль государства! Мы требуем самых жёстких мер

по прекращению воровства недобросовестными управляющими компаниями. Люди должны платить только за реальные услуги.

Мы предлагаем ввести народную ипотеку под 3% годовых и бесплатно давать землю для индивидуального строительства с подведёнными к ней дорогами, водой и электричеством.

Чтобы наши семьи могли строить дома на своей земле, а не снимать всю жизнь углы и не влезать в финансовую кабалу на десятилетия.

И, конечно же, сегодня мы требуем мира только на наших условиях. Нужно раз и навсегда покончить с нацистским режимом на Украине и обеспечить безопасность наших граждан. Мы требуем полной и окончательной Победы в СВО.

Если мы не примем самые решительные и действенные меры сегодня, завтра будет поздно. Мы потеряем страну. Потеряем наше общее будущее.

Сегодня ЛДПР берёт на себя ответственность за судьбу России.

У нас есть план действий, есть команда и есть воля.

**ВЫБЕРИ
ЛДПР**
ТВОЙ ГОЛОС ДЛЯ ПОБЕДЫ

Нам нужна ваша поддержка.

УПЧ тохкам баьчул тлехьагIа, ца доагIаш газехьатеха ахча заIапхочун тIера Iодаьккхар

ГIазданаькъан Ахмад

ЗаIапхо волча мехкахочун гIулакха оарцагIаьлар, сага бокьонех вола викал. Цу сага дийцар, шийна бо-арамал дукхагIа газехьатехьа оттадаь хилар.

По дехаш тIавера из УПЧ. «Сердалога» бенача хоа-мах, укх шерарча бIаьстен кхоалагIа бетта, заIапхо ре-спубликал арахьа волча хана, 2031-ча шерга кхаччалца болх бе йиш йолаш хинна газа бо-арам хьаьхьокха гIирс пайда-на бац, аьнна, акт оттаяьй газа оагIонцарча болхлоша.

Цар оттадаь баьхан да, цу гIирса тIакхача аьттув болаш цахилар, бакьда из саг мехка хиннавоацилга тешал деш каь-хат да. ЦIен доазонга хьожаш, «нормативах» оттадаьд цар заIапхочун декхар. 128 кв.м лаьрхIад цар ахча, хIаьта цу сага цIа 117 кв.м мара дац.

Белгалде деза, газехьатеха ахча хьагойташ бола гIирс, цун болх хувцаш, кулг теа боацил-га. Цу сага бокьонаш меттаот-тае, аьнна, фусамех йолча Пач-чаьхьалхен моттиге каьхат яз-даьд сага бокьонех волча ви-кала.

ООО «Газпром межрегион-газ Наьсаре» яхача оагIонца дIабихьача тохкамо хьагойтар заIапхочо мел яхар кIал кIийле йолаш долга.

Гучадаьккхар, цу сага дек-хар IотIаяздеш бола болх хар-цахьа, цун бокьонаш толхаеш дIабихьалга. Кхоачамбоацараш юстардаха, аьнна, тIадиллар цигарча болхлошта.

18-20 СЕНТЯБРЯ
ВЫБОРЫ ДЕПУТАТОВ
ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ

ЕДИНАЯ РОССИЯ -
ПАРТИЯ СИЛЬНОГО ЛИДЕРА!

МАХМУД-АЛИ
КАЛИМАТОВ

В соответствии с пунктом 6 статьи 50 Федерального закона от 12.06.2002 № 67-ФЗ и статьей 66 Федерального закона от 22.02.2014 № 20-ФЗ редакция предоставляет печатную площадь на бесплатной основе

«Ишколе даха кийчде бер» яха болам хьаллаьцар мехкарча СКР эпсараша

ГIазданаькъан Ахмад

Россе Тохкама Комитета вай мехкарча оагIон болхлоша дог хьаьстар, ишколе долхача берий. «Ишколе даха кийчде бер» яхача болама юкье дакьа лаца эттар уж, цу оагIон кул-галхо волча Асхабов Ахма-да хьалхадаьккха. Цу мотти-ге кьаьхьегаш болча кхалнаь-ха низаца, толашагIа бола 50 тIормиг ийцар цар. Хьалхарча классашка болхарашта, иштта боккхагIбарашта лаьрхIа. Эшаш мел болча кхоачамца хьалдизар цар уж.

«Дешара шера тIормигах кийчдеча дакьа лоацаш хилар вай мехка зIамига бахархой а, из дика хIама хьаллаца ловш бар уж. Кьаьстта терко йир РФ Тохкама Комитета вай мехкар-ча оагIон кьаьхьегамхоша тIема операце доакьашхой, боккхача дезалий берашта, иштта РФ до-

азон тIа декхараш кхоачашдеш болча тохкама оагIон болхлой берашта а кийчдир совгIаташ. Бераш дахача моттигашка дIаухаш, шоаш дIадийкьар цар кердача, хозача хIамаех диза дола тIормигах. Кердача дешара

шерца даькьалабийца, доккхача толамашка кхоачаш кьаьхьегара, шоай даьй, ноаной дегах хьоа-сташ, тIехдика дешаш чакхба-лара тIахьийхар цар уж», - дий-цар «Сердалога» мехкарча тох-камхоша.

Белгалде деза, цу оагIонцарча болхлошта юкье иштта дола беркате боламаш Iадат хинна дIаэтталга. Кхувш латгача кьо-нача тIехьен уйла еш, цар оагIув хьаллаца, кердача наькь тIа гIа баккха гIо де ловш ба уж.

18-20 СЕНТЯБРЯ
ВЫБОРЫ ДЕПУТАТОВ
ГОСУДАРСТВЕННОЙ ДУМЫ

СОХРАНЯЯ ЛУЧШЕЕ,
СОЗДАЕМ НОВОЕ!

МУСЛИМ
ТАТРИЕВ

ИЗБИРАТЕЛЬНЫЙ
ОКРУГ №16

В соответствии с пунктом 6 статьи 50 Федерального закона от 12.06.2002 № 67-ФЗ и статьей 66 Федерального закона от 22.02.2014 № 20-ФЗ редакция предоставляет зарегистрированным кандидатам печатную площадь на бесплатной основе

**СПРАВЕДЛИВАЯ
РОССИЯ**

**С ЛЮБОВЬЮ К РОДИНЕ,
С ЗАБОТОЙ О ЛЮДЯХ!**

Бесплатно. Предоставлено избирательному объединению «Справедливая Россия» в соответствии с ч. 1 ст. 52 Закона Республики Ингушетия «О выборах депутатов Народного Собрания Республики Ингушетия»

«Марем» яхача Магасерча гимназе хъехархошца кхетаче хилар мехкарча СКР болхлочун

Гизданаькъан Ахьмад

Дешара шу хьатлаоттарца, Магасерча «Марем» гимназе ваха, цигарча хъехархошца къамаьл деш хилар мехкарча СКР оаглон болхло. Цига дийцар кхувш латта къона тлехье зуламех, воча гулакхех лораярах. Къаьстта терко йир эпсара интернета оаглонашка гюлла хлетта кхийнараш тувлбаь, лехабаь доккхача зулама юкьебига герташ тийшаболх длаьхош хилара.

«Дешара шу долалуча хана, кердадаха деза лоархлеме хламаш да уж. Тайп-тайпарча бувзама оаглонашка багIага къонабарашта массахана хьалхада-

ха деза, малаш ба ца ховча, тешаме ца хетача нахаца бувзаме бувла, цар дувца-чунга ладуьгIа йиш йоацилга. Доккхий зуламаш доаржадечар шоай бIеха болх дукхагIа даькье интернета оаглонашка гюлла дIакхухь, шоашта могоар ду цар, вахара гIулакхаш довза кхенза болча къонабарий сакхетам кегабе герташ. Цунга хъежжа хъехархоша даиман дIадуьвца деза берашка; лоралуш, фийла хила дезилга, моллагIа тешаме доаца хIама теркалдича, Iалаьмате чехка Iаьдалга хоам бе безилга. Цул совгIа, моллагIа дола зулам РФ бокъонах бехтокхаме озаш долга кхетадеш хила беза къонабараш», - «Сердалога» из хоам бир

мехкарча тохкама комитета болхлочо.

Кхетаче йистейоалаш, хъехархошта белгалдир; дешар-

хочун оамалаш, цIаьхха, хувцаенна; тешаме ца хеташ хIама хуле, из тахка дезилга. Дешара шу чакхдаллалца

Iаьдала болхлоша, хъехархоша цхьана дIабахьа беза лоархIаме, боккха болх ба из.

«Кинон бийса» яхача боламга гюлла, цѣхеза комеди гойтар Наьсарерча РДК

Гѣзданаькъан Ахьмад

Маьцхали бетта 29-ча дийнахьа, ерригача Россѣ «Кинон бийса» яха хѣара шерара болам хилар. Даьхен кинематограф дег чура езарашта йийлла яр кинотеатрий, концертни залий, культуран цѣной наѣараш. Хѣаьта Наьсарен кхале из цѣай кхален культуран цѣагѣа дездир. Болам хьаллоацаш, 1968-ча шѣра режиссѣра Гѣй-дай Леонида даьккха «Жовхьарий кулг» яха цѣихеза советски комеди гойтар цига.

«Йоккхача экрана тѣа советски кинон цѣихеза хиннача актѣрий балха-га хьажа аьттув хилар мехкахой. Ший вахара дѣнош миско дѣахьош хиннача Горбунков Семѣнаца нийсденна истори, зуламхой гучабахар итташ шерашка вѣалла кѣордадеш дац кино дезарашта. Массанѣна, дукха шераш хьалха денз, советски кинон безабенна цѣихеза актѣраш Никулин Юрий, Миронов Андрей, Папанов Анатолий, иштта кхыбараш ба цу тѣа кьахьийгараш», - дийцар «Сердалога» РДК кулгал дѣча Дзѣйтанаькъан Темарлана.

«Жовхьарий кулг» яха кино наха дезаденна итташ шераш да. Боккхийчарна а тахан кхийначарна а хьамсара дола кино хинна дѣаэттад из. Цу кинон чура цьаьцадола кьамаьлаш, моцагѣа денз наха дезаденна, вахаре чѣоагѣденна, шоайла дѣа-хьа дувцаш да тахан а.

Культуран цѣагѣара хьаьший, чѣоагѣа дог айденна болаш, дѣаухаш бар. Иштта дола кино, мел дукха шераш даларах, наха хийрадоалаш ца хулилга белгалдора цьаьбараша. «Кинон бийса» яхача боламо цѣаккха а хьагойтар массанѣна, кѣоарга маѣан долаш вѣашагѣделлача кинос наха боккха салоѣам белга, дукха хѣама дагадо-хийтилга.

В соответствии с пунктом 6 статьи 50 Федерального закона от 12.06.2002 № 67-ФЗ и статьѣй 66 Федерального закона от 22.02.2014 № 20-ФЗ редакция предоставляет печатную площадь на бесплатной основе

Илдарха-Гѣлала ший 31 шу дизар дездеш хилар

Гѣзданаькъан Ахьмад

Республикан эггара кьонагѣа йола шахьар - Илдарха-Гѣлала ший 31 шу дизар дездеш хилар. Шахьарерча Сийлен парке, цу гѣулакха хѣтадаь, доккха цѣай дар дѣахьош. Бахархой цу Денца даькьа-лабувцаш, кьамаьл дир мэр волча Дидиганаькъан Ахьмада.

«Шахьара ди яхар эггара хьалха бахархой, укхаза малхабаьнна хьалкхийнача, цкьа хьавѣна массаза укхаза ваха нигат даь лийначун, Илдарха-Гѣлала езачун Ди да. Шахьара хьал тоаде гѣрташ,

хѣара денна кьахьѣгаш барашта доккха баркал оал аз! Дикача оагѣорахьа тоалуш, беркате хувцамаш хулаш; ваха, кьахьѣга, дезал кхѣбе, кхоанен лаьрхѣа гѣулакхаш кхолла безам хургбола шахьар хийла укхох массахана! Иразе, беркатаца, гѣозалѣнца, могаш-маьрша болаш бахалба шахьара бахархой!» - аьлар Дидиганаькъан Ахьмада.

Мэра белгалдир, шахьаре эггара безагѣа, боккхагѣа лоархѣлараш цун бахархой болга. Луйран денз Сийлен парке йоаржаяь, вай мехкарча тайп-тайпара балхаш шоай кулгашца хьакхоллача говзанчий ярмарка яр, иштта спорта-

цара яхьаш яр дѣахьош. Дукха адам гулденнадар цига, шахьара Ди дезде. Боккхийбараш, бераш, хьаьший - берригаш дѣгаш гѣоздаьнна, цу гѣулакхаца сакьердалуш бар.

«Вай ингали» яхача пхьоаллен кулгалхочо Магасѣ бѣрашта лаьрхѣа гойтама болх дѣабихьар

Гѣзданаькъан Ахьмад

Магасѣрча культурах, спортах, туризмах йолча моттиге; бѣрашта лаьрхѣа гойтама болх дѣахьош хилар «Вай ингали» яхача пхьоаллен кулгалхо. Тхьоврача хана денз, вай даьша хьадахьаш дола топпарах хѣамаш хьакхоллара гѣулакх ма дарра довза аьттув бар берий цу дийнахьа.

«Лакха говзал, начѣал долча пхьара дѣахьокхаш, тайп-тайпара хѣамилгаш хьаеш даьккар бѣраш топпарах. Кьаьстта чѣоагѣа тамашийна хийтар царна, топпара гѣоз кхѣстабеш, болх дѣабихьар. Хѣара бѣра дог ураоттадеш, цу оагѣонцарча гѣулакхаца дувзаденнараш ма дарра доаржадеш моттиг хилар цох. Хѣара бер ший кулгашца цьаьцаца хѣама хьае ловш дар. Хѣаьта берий ноаноша белгалдечох, иштта дѣахьоча уро-

каша бѣраш кхоллама тѣаоз, цу оагѣонцарча наькь тѣа хьалхара гѣа баккха гѣо ду», - дийцар «Сердалога» Магасѣрча спортах, туризмах, культурах йолча моттига болхлоша.

2019-ча шѣра денз, топпарах хѣамаш хьаеш бола болх боаржабеш хьавоагѣлаш ва вай мехкахо Атиганаькъан Бѣслан. Цу оагѣонца гѣттара халадараш эггара хьалхарча оагѣонца шаьрдеш, кьахьѣга волавѣлар воккха говзанча.

2023-ча шѣра грантаца хьаллаьцар Бѣслана проект. Хѣаьта цу гѣулакхо аьттув белар цунна «Вай ингали» яха пхьоалле хьаелла, из говзал дикка йоаржае. Тайп-тайпарча кхѣтачѣнашка, гойтама балхашка вай республика дѣайовзийташ, боккхача наькь тѣа ваьнна, майрра гѣа боаккхаш хьавоагѣарех ва ала йиш я тахан, лакхалѣнашка кхача гѣрташ ший гѣулакх массанѣна дѣадовзийташ волча Бѣсланах.

В соответствии с пунктом 6 статьи 50 Федерального закона от 12.06.2002 № 67-ФЗ и статьѣй 66 Федерального закона от 22.02.2014 № 20-ФЗ редакция предоставляет печатную площадь на бесплатной основе

Москвера массазара викал волча Оздой Муслима «Даьхен лорабой» яхача ганза совглат делар

ГІазданаькъан Ахьмад

ГІалгІайчен массазара викал вола Оздой Муслим белгалвир, «Даьхен лорабой» яхача Паччахьалкхен ганза лоархІаме грамота луш. Цу моттига штабквартире хилар из кхетаче.

«Из лоархІаме совглат «Лаьхен лорабой» яхача СВО доакъашхой хІама хьаллацарах йолча Паччахьалкхен Ганза кулгалхочунгара, статс-секретарагара, РФ герзашщарча низех йолча Министертвон кулгалхочун ГІончагара Цивилева Аннай-

гара луш дар.

Тема операце доакъашхой хьашташ кхоачашдара тІехьа лакха терко еш, декхараш дизза кхоачашдеш хьавоагІача Оздой Муслима доккха баркал аьлар лерхІама грамота дІалуш», - йоах «Сердалога» массазарча викала балха моттигера бенача хоамо.

Ганза болх тоабара тІехьа къахьегарех ва Оздой Муслим. Белгалде деза, дукха ха йоацаш из ганза вай мехкарча филиала кулгал деш хиннилга. Кердача моттиге дІахьоргба цо мехкахой оагІув хьаллоаца болх.

Федеральни
проекте дакъа
лацарах
дийцар Шолжа-
Шахьарерча
РДК

ГІазданаькъан Ахьмад

Укх шера Шолжа кхален культуран цІа «Къахьегаме толам» яхача федеральни проекта юкъедахар. Культуран оагІонцара кхетаченаш дІакхьаьара болх боагІаца боараме тоабарах дар из. Шин бетта болх беш, культуран цІен къахьегамхошта дукха хІама дайзад ала йиш я. Тахан хьадаьннача кердадарашка гІолла болх дикагІа тоабе, цхьацца хувцамаш де Іемаб уж.

ГІалгІай мехка дІахо дІахьош ба, лораша дІа-юха ухаш бу болх

ГІазданаькъан Ахьмад

ГІалгІайчен лораш, мехкарча нах бахача юрташка дІа-юха ухаш, болх дІахьош ба. Цу тайпара лорий къахьегам хилар бахьан долаш, наьхатаро я шоаш бахача моттиге, цІагІара арабаьнна гаьна дІабаха ца безаш, лорашка чакхбала. Лела могаш боаца унахой болча лораш шоаш дІаболх.

«АргІанара болх вІашагІбеллар Шолжа кхалерча керттерча дарбанчен говзанчаша. Лораш хьежар Шолжа-Шахьара, иштта Берда-Юрта, Арште бахархой могашалга. Уж чакхбоахаш, царна корадир хьалха ца хинна лазараш. Хьалхара гучадаьлар цхьабарашта шекар, лакха давлени хилар. Цу наха могадир эндокринолога тІабахар. Къаьстта йола терко тІаяхийтар дІалелалуш боацача наха. Лораш уж болча фусамашка шоаш дІабахар. Цхьабарашта могадир дега лораца, эн-

докринологаца дагабалар», - аьлар «Сердало» газетата ГІалгІайчен унахцІенон Министертве.

Нах бахача моттигашка дІаухаш, уж лорашка чакхбоахаш хилара болх, кхы а дукхагІа юрташ чулоацаш, дІахьош ба. Илдарха-ГІалий тІа, керттерча маьж-

дига юхе дІахьош бар из болх. Паьраска дийнахьа ламаздаь арабоагІача наьхатаро хилар, шоай могашал миштай хьажа. Иштта лораша къамаьл дир нахаца, царна хьалхадаьккхар могашал лораяра хьал мишта хила деза.

Каст-каста лораш нах бахача моттигашка дІаболхаш,

лазар дий хьожаш, уж лорашка чакхбоахаш леларах, хронически оала лазараш даржаргдоацаш юхатохатаро хул. ГІалгІайчен лораша дІа-юха ухача кепара болх дІахьош хилар Іадат хинна дІаэттад, лорашка гаьна дІабаха ца безаш, наьхатаро хул шоай могашал йовза.

«Культуран цІен балхаца чІоагІа лоархІаме, беркате проект я ала деза цох, чулоацамга хьежача. Вахара оагІонашка тематически чулоацам боаржабеш, афишашта лаьрхІа кийча «кепаш» вІашагІйохкаш, иштта кхьдола хувцамаш юкъеодоладеш, хиннаб болхлой. Къаьстта лоархІаме дар балха лостам хувцар, шоай логотип хьаххоллар. Иштта кхоллама кружочашка дІаязбала йиш йолаш онлайн-болх бар боаржабеш, таьрахьашца дувзденнарий Академеца цхьана кхетаче дІайихьар. Дукха хІама дайзар доакъашхошта шоай балха тІа эшаргдолчо. Дикка къахьийга вІашагІелла программа яр из», - йоах «Сердалога» РДК болхлошкара бенача хоамо.

ДІабихьача балхага хьожаш, из малагІа боараме чакхбаьккхаб белгалдеш, бар говзанчаш. Проекта болх дика чакхбаьккха хилар теркалдир цар. Кердача технологешца, пайдане хургда аьнна хетараш юкъелоацаш, РДК болх тоабе лаьрхІа ба къахьегамхой, хІаьта из деррига ма хетта хьаоттаде дукха хІама дайзад царна.

Культуран цІа цІенхаштта тоадеш латт Алхасте

ГІазданаькъан Ахьмад

Алхастера Культуран цІа тоадеш бола болх тахан 50%-га кхьаьаб ала йиш я майрра. «Дезалера лоархІамедараш» яхача федеральни программан «Дезал» яхача президентски къаман проектага гІолла дІахьош болх ба из. 15 млн сом гарга ахча да цу гІулакха хьахьождаьр. Беррига болх ардара бетта чакхбала безаш ба, юххьанца дийцачунга хьежача.

«Алхастера бераш таханарча ханага хьежжа тоадаьча культуран цІагІа шоай начІал чІоагІдеш, цхьацца говзал караерзаеш, кхоллама балхаш деш хилар деза тхона. Даьй, ноаной а аьттув хургба тІаккха, шоай берий кхоллама балхашка хьажа. Бахархошта а тахан лоархІаме кхетаченаш дІакхьаь, цІайш дезде моттиг эш.

Культуран цІа яхар чІоагІа эшаш моттиг я юрта. Цунга хьежжа, болх чакхбаккхарал совгІа, цу цІен декхараш биз-

зача боараме кхоачашде аьттув хургболаш къахьега деза», - язду ший телеграм-оагІон тІа вай мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Іаьлас.

Алхастерча культуран цІагІа, цІихезача культуран болхлочо Боканаькъан Заретхана кулгал деш, къахьегараш лакха начІал дола нах ба. Говзал йола къонабараш гуллуш йола, цар шоай гІулакх дикка карадерзаду моттиг хьахиннай цох. ДК кхедаь бераш тайп-тайпарча кхетаченашка; республикан, федеральни яхьашка дакъа лоацаш хул.

12 ИШКОЛИ ЗАМЕИ

ГалгIайчен
Паччахьалкхен
галерее
хьаелларгья,
АьдагIий
къаман музей

ГIазданаькъан Ахьмад

Паччахьалкхен гой-тама уйчен давкъ тIа дIайолаю «Черсий йоI. Товш, тIехьяьнна хоза, лоархIама кеп йолаш» яха мехкашта юкъера культуран проект - этнографически гойтам. Из кийчбаьр я АьдагIий Республикан Къаман музей. Цо таро лу республикан бахархошта, хьаьшашта АьдагIий къаман культура, Iадат кIоаргагIа довза. Гой-таме дакъа лоацаш болча наьха таро хургья ший тайпара кеп йола къаман барзкъа, вахаре лелабу гIирс бовза, иштта довзарг-да аьдагIий кхалнаьха эхь-эздел.

«Гойтамга гIолла довза йиш я аьдагIий кхалнаьха нахаца гIулакх лацар, цар къаьстта йола оамалаш. Цига иштта гойта оттабаьб къаман Iадаташца бувзабенна вахарера кхуврч, тIабувхабу кхалнаьха гIирс, куца лелаю хIамаш. Гойтамо чулоац XII-VII бIаьшерений вай зама тIаяле хиннача ханашка, иштта XIX бIаьшере чакхьялале лаьттача хана чухь баьхача наха шоай фусамашка лелаяь хIамаш. Цо хьагойт тайп-тайпарча ханашка кхалнаьха вахарера хьал хувцалуш хиннилга. Темашка диллача гойтам шин давкъа бекъалуш ба: археологена, этнографена. Археологе оагIоно дувц вахаре лелаяш хиннача хIамаех, иштта дуккха а хьалха дIаяхача ханашка кхалнаха куца лелабеш хиннача гIирсах. Цу хана а шоашта фу мегаш я, из шоашка мишта товш я хьожаш хиннаб кхалнах. Этнографе оагIоно хьагойт тайп-тайпарча ханашка аьдагIий кхалнаха леладь дувхараш, уж малагIа ха йолча кхалнаха доагIаш хиннад, малагIа моттиге леладеш хиннад: берал, къонал, хьоалчагIа, маьрел», - аьлар «Сердало» газетага ГалгIайчен паччахьалкхен галерее.

XXI бIаьшере лорадаь музей мах бараш, тахан вайна къаьнара хIамаш санна гойташ а довзаш а да. Цунца цьхана доьзийт къаман Iадат, цу къаман белгалло. «Черсий йоI. Товш, тIехьяьнна хоза, лоархIама кеп йолаш» яхача гойтамо вахаре леладеш хиннар гойтарал совгIа, кIоаргга философи, эхь, эздел долаш хилар гойт, тахан а Кавказа къамаша уж хIамаш керте лоттадеш да.

Наьсарера ишколаш дешара шерга кийча йий техкар единороссаша

ГIазданаькъан Ахьмад

«ЦаI йола Росси» яхача парте викалаш Наьсарера ишколаш кердача дешара шерга мел кийча я тахка арабаьлар. Партена хьалха латта Кхоартой ИбрахIим, Бохтаранаькъан Ювсап, иштта кыбола депутаташ юкъе бола тоаба яр из болх дIахьош хиннар. Шахьара массехк ишколе чуотташ, цигара хьал тохкаш гобаьккхар цар.

«Парте Къаман программа гIолла дIахьош болх ба из. Къаьстта терко йир партийцаша кхерамзленца дувзаденнарашта, иштта кабинеташ дешархой тIаьца кийча йий хьежар. Хьехархошца къамаьл деш, цхьаккха кхоачамбоацар дий техкар цар», - йоах «Сердалога» «ЦаI йолча Россера» кхаьчача хоамо.

Парте оагIонца йоккха терко ерех да дешара моттигашца дувзаденнараш. Цунга хьежжа, керда дешара шу дIадоладеш долча хIара бера

паргIата, кхерам боацаш хургдолаш, тIахьожам лоаттабеш ба уж.

Таьрахьашца дувзаденна-

рашта, ишколашкара кхоачам эргабаккхара, таханарча ханага хьежжа йола ишколаш хьалъяра, хьехархойи дешар-

хойи цхьаккха новкъарле йоацаш дешара шу дIадахьа аьт-тув хилийтара, терко еш ба тахан «ЦаI йолча Россере».

Кхерамзлен хьалаца дувзаденнарах дийцар МагIалбике

ГIазданаькъан Ахьмад

Терроризм яхача доккхача зулама духьала къовсам лоттабеча комиссе кхетаче дIайихьар МагIалбикерча администраце. Цига гулбеннабар Iаьдала болхлой, шахьара мэре къахьегамхой, иштта муниципальни моттигашкара кулгалхой.

«Кхетаче дийцар хоржамаш хургдолча моттигашкарча кхерамзленца дувзаденнараш лорадарах, цу гIулакха геттара терко ярах. Иштта цаI долча хоржамий а дешара а Денна, къамий цхьагIон Денна хетаяь кхетаченаш дIахьоча хана, массайола моттигаш лораеш хила езилга, террористически оагIонцара цхьаккха тайпара зулам хургдоацаш, геттара

чIоагIа кийчо яь, хьожаш хила безилга белгалдир кхетаче», - йоах «Сердалога» МагIалбика кхален администрацера бенача хоамо.

Кхетаче белгалдаь декхарах кхоачашдара тIехьа дикка къахьега дезилгах дийцар гулбеннараша. Къаьстта терко йир терроризма духьала къовсам лоттабеча комиссе нах гуллуш йолча моттигашкара

тIахьожам чIоагIбара. Вахара оагIонца лоархIаме йола моттигаш боагIаца боараме кхерамзлен хьал меттадоаладаь хила еза, иштта фийла хилара тIахьеа хоам бе беза бахархошка. МагIалбикерча администрацена кулгал деча Боканаькъан Мухьмада бахархой, хьаьший кхерамзле лораярца кхоачашде дезараш хьалхадаьхар ший болхлошта.

ГИБДД болхлоша, ЮИДхоша машинаш шортагIа хежкара тIахыйхар мехкахой

ГIазданаькъан Ахьмад

Дешара шу хьатIаоттарца «Лораде вахар! ШортагIа лалла машин» яха болам дIахьош хилар мехка шахьарерча ОГИБДД болхлой, иштта №17 йолча ишколера ЮИД тоаба. Машинашца леларашта хьалхадаьккхар, наькъашкара бокьонаш лораш, сабарца дIавахар лоархIае долга.

«Машинаца воарIар чIоарIа фийла, гонахьарча наьха уйла еш хила везилга, массарел хьалхайккха дIаваха гIортар воча гIулакхех долга белгалдир болама доакъашхоша. Къаьстта терко е еза цу гIулакха, дешара

мортигашта гарга волча хана. Из деррига хьалхадоаккхаш дола каьхаташ дIадейкъар ГИБДД болхлоша, ЮИДовцаша машинаца боарIарашта», - дейцар «Сердалога» вай мехкарча Россе МВД болхлоша.

ГИБДД къахьегамхоша теркалдир, наькъашка хулаш дола хатараш дукхагIа даькъе машин сиха лалларах, наькъашкара бокьонаш лоархIаш цахиларах хулаш долга. Дешара шу хьаоттарца, наькъашка къаьстта дукха бераш хул, цунга хьежжа массадолча хIаман уйла еш, водача ма хулла сихагIа дIакхача корзагIаьнна хила йиш яц машинаца водар.

ЖIайрахьа кхале болх боаржабеш, хилар МЧС къахьегамхой

ГIазданаькъан Ахьмад

ЖIайрахьа кхале шоай балхацара гIулакхаш доаржадеш, хилар моттигерча МЧС болхлой. Кхерамзлен оагIонца дувзаденнарашца гIолла, дIахьош дар уж. ЦIаьхха, дагадоаца хатар эттача, фу де деза дIахьокхаш бар уж.

«Хатар нийсденнача моттиге вежа, корзагIаьнна ца а кхесташ, эггара хьалхарча оагIонца фу де деза дIагойташ болх ба МЧС дIахьор. ЖIайрахьа кхалера кхерамзлен хьал лорадара тIехьа боаржабеш, болх ба из. ТП РСЧС, ГО РИ хьалхадаьккхар хиш айденна хатар отте, фу де деза», - хоам бу «Сердалога» мехкарча МЧС къахьегамхоша.

Цу гIулакхо хьагойтар, ЖIайрахьа кхале моллагIа хатара духьала кийчо яь болга. БоагIаца боараме, цхьаккха кхоачамбоацар доацаш, чакхдаьлар ала йиш я лаьрхIар.

«Наркотикаш йоаца дуне» яха кхетаче хургья МагIалбика кхале

ГIазданаькъан Ахьмад

Оршот дийнахьа Дола-Коарча культуран цIагIа хилар «Наркотикаш йоаца дуне» яха кхетаче. МагIалбика кхален культран гIулакхех йола моттиг я из болх вIашагIболлар.

«Наркомани яхача зуламах вай къона тIехье лораяра тIехьа дIахьош, лоархIае болх ба из. Кхетаче дувцаргда цу оагIонца кхоачашде дезарех, наркотик яха «дохьаж» вайна юкьера дIадаккха дезарах. Кьонабараш цу доккхача зуламах лорабар; пайдане, беркате долча гIулакхашта уж тIахьехар да керттера декхар», - йоах «Сердалога» из кхетаче вIашагIоллаларгара кхачаца хоамо.

Наркомани яхача бIехача гIулакхах хьокхавеннар, ший ираз доадаь, сердалонга бода никь хоадабаь саг ва, цудухьа кьонабарашца кхетаченаш дIакхухьаш, наьха вахара наркотик яхача «дохьаж» тIаоттадедох дувцар лоархIамеча гIулакхех да тахан. Культурн цIагIа цу оагIонцара болх касткаста дIакхухьаш ба, белгалде деза цох кьонабарашта пайда, масал хулилар.

«ГIо дечар ишколе» аренца Iомалуш хилар мехкара кьонабараш

ГIазданаькъан Ахьмад

Мехкарча Миннаца хьаллоацаш йолча «Кьона гIонча» яхача проектагIа гIолла, вахаре наькадаргдола хIамаш Iомадеш ба кагирхой. Хатара юкье нийсвеннаца сага хьажар мишта хила деза Iомадеш, дешара аудито-

решкара арабаьнна, эрий ара гулбелар кьонабараш. «ГIо дечар ишколага» гIолла, моллагIа халача хьале кхачаца сага МЧС болхлой оарцагIбахкар мишта хул бIаргадайра царна.

«Цу кхетаче дакъа лоацаш хилар ишколашкара,

колледжашкара, иштта мехкарча кхыйолча вузашкара гулбенна кьонабараш. Белгалде деза иштта дIахьоча балхо кьонаца тIехьен дукха хIама довзийтилга. Цу юкье да гIо ийшачунга хьажар, из гIулакх лерттIа чакхдаккхар», - дейцар «Сердалога» цу кхетачен хьалха латтараша.

Тоабанца болх дIабахьа, моллагIа дагадоаца хIама ийккхача бежа, корзагIаьнна ца а хьовзаш, боагIаца боараме гIо де хьажа Iомалуш хилар кьонабараш. Вахаре царна наькадаргдола хIамаш да проектагIа гIолла доаржадераш.

ГIалгIайчен МВД «Сунт» яха операци дIахьош, ПДД бIаьш кхоачамбоацараш гучадаьлар

ГIазданаькъан Ахьмад

ГIалгIай мехка чаккхе йир, «Сунт» яхача аргIанарча сиха хьехам беча балха, из дIахьош наькъа инспектораша, республикан МВД чуйоагIаца моттигий болхлоша гучадаьхар ПДД дукха

кхоачамбоацараш.

«Наькъашкара тIахьожам дIаболабаьб ГIалгIай Республикан чурча гIулакхий министра Котов Владимира ше лаьрххIа дола декхар хьалхашка оттадаь хиларах. Цу тайпара болх наькъаш-

ка дIахьош, административни бехктокхаме оттавир 261 бокьонаш телхаеш хинна саг. Доккхий гIалаташ гучадаьннаца 26 сагагара машинаш хьаяьхар, лаьрххIаца уж лоттаеца моттиге дIайигар», - аьлар «Сердало» газетига ГIалгIайче гIолла йолча

Россе МВД зарбан болх лелабераша.

Моттигерча МВД хьалхадоаккх, цу тайпара болх дIабахьар наькъашкара хьалтоадара, наьха вахар лорадара лаьрхIа хилар. Беррига наькъа доакъашхой бокьонаш лораяра тIахьех.

14 ИИЛМАН ДУНЕН ТІА

Терроризма духъале яра цхъоагІон Денна хетабаъ гойтам хъабийллар мехка

ГІазданаъкъан Ахьмад

«Терроризм - адамашта духъалара доккха зулам» яха гойтам хъабийллар мехка-баъхача наъха Мемориале. Проекта керттера декхар терроризм яхар зІамига, воккха мел волчо духъале е езаш, цун наъкъаш теда дезаш во долга дІахайтар дар.

«Экстремизм, терроризм яхача бІехача, доккхача зула-машта духъала къовсам лоатта-бар гойташ моттиг яр из. Виде-огойтама чулаъцараш духа дар – сурташ, къахаташ, видеош. Из зулам доаржаде гІерттараш дунен эггара боккхагІа бола моастагІий болга, царна духъале лоаттаяра балха массахана терко еш хила езилга белгалдир гойтаме», - йоах «Сердалога» мехкарча МКЖР бенача хоамо. Гойтам дІахъош хиннара-ша къахъийгадар, цу доккхача зуламашца дувзаденнараш ма дарра хъагойта гІерташ.

Берашта хъадоагІача ахчан боарама гІулакх къовсаме даьннача мехкахочунна гІо дир УПЧ

ГІазданаъкъан Ахьмад

Барайтта шерга кхачанза дола кхо бер кхедеш ягІача Сурхо тІарча яхархочунгара, лоткъам кхаъчар мехкарча УПЧ. Цо белгалдечох, ухх шера саккура бетта 75%-га кхоачаш ахча хъахъожа-даьд цун кхаъ бера, хІета из геттара лохдаьрг лоархІ цо. Из гІулакх тахкар дехаш яр, йиш еха мехкахо.

«Сага бокъонех вола викал оарцагІваьнна, Россє Вахара оагІонцарча ганза болхлоша баъча тохкамо гучадаьккхар, по-собе боарам къоастабєча хана; фусама, ЖКХ оагІонцарча бал-хаца гІалатло нийсьялийталга. Технически оагІонца нийсден-на из хІама бахъан долаш, ахча юхъанца кхыча сага чота тІа дІатІадахийтад, тІаккха юха-дерзадаьд. Сага бокъонех волча викала Волгоградски прокуратураца бувзаме ваьнна, хъа-техкар из деррига. Цар деза-ла вІалла хъатІадоагІаш доаца ахча ІотІаяздарах лохдаь хин-над берий рузкъа», - йоах «Сер-далога» УПЧ бенача хоамо.

Волгоградски обласерча прокуратурас СФР тІадиллар; деррига боагІаца боараме хъа-оттадийя, кхалсага берашта 100%-га кхоачаш пособи хъо-жаде, аьнна.

Прокуратуран болхлой тІахъожаш ба цу гІулакха. Нийс-денна кхоачамбоацараш ма хулла сихагІа юстардаха дезаш ба цу оагІонца къахъегараш.

«Даъй наъкъашка гІолла...» яхача балхах дийцар мехка

ГІазданаъкъан Ахьмад

Республике дийцар «Даъй наъкъашка гІолла: ханаца тохкам баъ, доал дар» яхача шоллагІча Иилман балхах. Цу гІулакха лаьрхІа кхета-че дІайихъар Мехкадаъ, Пач-чахъалкхен Администраце-на кулгал дєча Мархенаъкъан Анзора Президентски акаде-ме доакъашхошца, студен-ташца.

«Укх шерара болх маьцхали бетта 20-ча денгара 24-ча денга кхаччалца дІахъош бар. Пачча-хъалкхен гІулакха Института, Президентски академе студен-таш бар доакъашхой. Республи-кан исторически тІехъаленца

дувзаденнараш тохкаш, йоккха программа йоаржайир цар кхаъ дийнахъа. ЛоархІаме хилар цу оагІонца Маьтлоам тІа балар, гІалгІай къаман дагалоаттама, сийлен Мемориале бахар, Мас-саза йоагача цІера юхе зизаш дахкар, Тхъаба-Ерд йолча кха-чар. Иштта программан юкье дар тайп-тайпара декхараш кхоачашдар, хъакимашцара кхетаче дІаяхъар.

Исторически оагІонца дувза-деннараш, культуран Іадаташ, иштта тахан доаржадераш вІаший бувзам болаш долга теркалдир студенташа», - йоах «Сердалога» мехкарча Пачча-хъалкхера бенача хоамо.

Мехкадаьгара грамоташ луш белгалбир цу балха тІа дика

къахъийгараш, белгалбаьнна-раш. Хоза тІаэцарах, мехка кулгалхошта баркал оалаш бар студенташ. Академе студенташ

дІахойодача хана а, мехкарча кагирхой проекташта юкьебо-алабеш, болх дІабахъарах дий-цар цига.

Кхоанарча вахара хий

«Эса» яхача йоккхача хин оагІон хъалхара километраш дІайолаяьй мехка

Курскенаъкъан ИбрахІим

Укх тІехъарча шерашкара эггара йоккхагІа йола проект лоархІаш йолча «Эса» хин оагІон болх ба мехка дІаболабаъ. 2030-гІа шу чу-лоацаш йолча цу проекто мех-карча 300 эзар совгІа болча наха хий лоаттадергда.

Дукхача моттигий хъал атта-ча доаккхаш болх хургба цох. Цу оагІонца къахъегаш боахкараш дикка гаьнабаьннаб аьлча, харца-хъа хургдац тахан. 3 километра-га кхоачаш долча доазон тІа тур-баш чуюьххай, хІаьта керттерча моттиге 32%-га кхоачаш болх чак-хбаьккхаб. Ерригача турбашцара гІулакх 3,3% тІа латт. ДІахо 90 ки-лометрага кхоачаш турбаш чуха-ка езаш ба болхлой, таханарча ха-нага хъежжа йола хий чуэца мот-тиг чІоагІъеш. Дукхача наъкъаш-та, хиштта, цІермашиннаъкъа де-хъабувлаш; дІабахъа безаш бІаьха, чоалхане болх ба из. Из къахъе-гам боккха хилар духхъал доазон-га хъежжа лоархІаш дац тахан. «Эса» хий лоаттаду моттиг дукха-ча наьха вахарера кхоачамбоаца-раш меттадоаладеш, ерригача ша-хъара - Илдарха-ГІаланна, Шолжа, МагІалбика кхалешта чуйоагІаш йолча 18 моттига хий Іалашдеш хургья.

Боккхача балха хъалхара километраш

Массехк оагІонца болх дІахъош

латт цига тахан. Шолжа кхален, Оалкама доазон тІа хий чулаца-ра моттиг еш боахк. Лоам чура доагІа Эса да хий лоаттадерг-дар. Цу боккхача балха лоархІаме гІулакх да цига кхоачашдер - хин кІалхара «уйче». Хин юкье кІоаргга Іочубохийташ бола гІирс ба из, лаьттан кІалхара цІена хий хъалтІадаккха деза. Аьшкабетона йоккхий блокаш оттаеш, хий до-лалуча оагІорахъара лакхе хъал-хъош болх ба из. ГІишлошгъяра бал-хаш дІадахъар кхераме, чоалхане хургдоацаш хин хъоарсам хувца дезаш хилар, цу доазон тІа техно-логически сунт оттадир чІоагІаца бетолах. Цунца цхъана дІахъош ба хин никъ Іобуллаш бола болх - «Эса» хий чулоацача моттигагара Илдарха-ГІалий тІарча «Сипсой-ГІала-МагІалбик» яхача йолаш йолча хин оагІонга кхаччалца. 90 километрах йолча проектаца-ра юхьиг мара яц из, бакъда тахан дІахъош латтар эггара лоархІамерІа бола болх ба; шахъарашта, респу-бликерча юрташта цІена хий лоат-тадарах йолча проектаца.

БІаь эзар совгІа кубометр хий дийнахъа

24 сахъатах латтача хана 100 эзар кубически метр хий лоатта-дергда моттиг я хъалъеш латтар. Йоккхача моттигашта мел эша хин кхоачам хулийтаргбола болх ба из. «Проекта низ ба таханарча хана-га хъежжа йола хий чулоаца мот-тиг хъалъе, 90 километрага кхоача

доазув чулоаца хин оагІув кхолла. 2030-ча шерга кхаччалца, дІабахъа безаш болх ба из. Молаш дола цІена хий лоаттадергда Илдарха-ГІалий тІарча бахархошта, иштта МагІалбика кхален, Шолжа кхален 18 моттига. 300 эзар совгІа болча наьха цІагІа цІена хий хъадоагІаш хургда. Болх дІахъоча моттиге тІахъожаш, деррига хІама боагІаца боараме, тІехдика дІадодаш дий тохкаш, федеральни оагІонцара инспектораш ба», - дийцар «Рос-СтройКонтроль» ФБУ керттера кулгалхо волча Щербинин Влади-мира.

Инженерни никъ

Иштта доккха доазув чулоацаш йола хин оагІув чуйиллар, боккха къахъегам хиларал совгІа, инже-нерни оагІонца а чІоагІа фийла, деррига хІама тІехдика диста хила дезаш болх ба. Технически оагІорахъара чоалхане гІулакх да из.

«Хин оагІув дІахъош йола мот-тиг чІоагІа хала лоархІаш я; Эсан-на, Шолжа, иштта машиний наъ-къа, цІермашиннаъкъа дехъабо-алаш, дІабахъа безаш болх ба из. Хин кІалха дюкераш оала гІирсам увттадеш дІахъош я проект. Маши-наш лєлача наъкъа кІалха бурув тохаш, ший тайпара болх дІахъош къахъега деза», - белгалдир Щербе-нин Владимира.

Ишттача технически оагІонца дувзаденнарашка ГІолла, кхоачаш-ду цу боккхача балхацара керт-тердараш. ХІара доазон тІара болх

ший тайпара хъажа везаш, дерри-га боагІаца боараме диста дезаш ба. Белгалде деза, цхъан моттиге гІалатло нийслойа, беррига болх талхаргболга. Цудухъа, тІера бІарг ца боаккхаш, тІахъожаш нах ба цига оттабаъ.

Хий - хІама тоадара оагІув

«Эса» хин оагІон гІулакх ЖКХ балхал доккхагІа да... Вахара, эконо-мически оагІонцара хъал метта-доаладара балхаца лоархІаме мот-тиг дІалоацаш да, массахана хий хилар. Промышленни, юртбоаха-ма, гІишлой оагІонашцара болх боагІаца боараме дІабохъалургбац, хин кхоачам лертІа ца хуле. Респу-бликанна чІоагІа лоархІаме, хами махи баъ варгвоаца гІулакх да из. Мехка инвестиционни хъал тоа-дарца а чІоагІа лоархІам болаш да ала деза цох. Моттигий хъал тоаде, керда гІишлош хъалъе, юрташка-ра, шахъарашкара вахара хъал мет-тадоаладе боагІаца боараме хий хила деза! Промышленни, комму-нальни, дешара, унахцІенон мот-тигашкара болх лертІа дІагІоргбац, хицара кхоачамбоацараш метта ца доаладича. Къаьстга лоархІаме да из юрташка, хІана аьлча боаха-машка къахъегаш болча наха хІара денна хий эш. Цунга хъежжа, «Эса» ерригача ГІалгІайчен хІама тоадеш йола лоархІаме, йоккха проект я ала деза. Тахан турбаш чуйоахкаш, гІишлон балхаш дІахъош боахк, хІаьта республикан экономически оагІонца из мел лоархІаме хиннад кхоана бІаргагургда вайна.

Эсан гонахъара 80 гали гаргга нувхаш гулийр гӀо дераша-экологаша

ГӀазданаькъан Ахьмад

ГӀажарий-Юрта Эсан гонахъара моттигаш цӀенъе арабаьлар «ГӀо дераша-экологаш» яхача оагӀонцара хьинардараш. Салолаш баьгӀарашта тӀехъара кегар дӀабоаккхаш, диззача пхе сахъата къахьийгар Иаламах дог лазараша. Дизза 78 гали нувхаш гулийр цар хин бердашкара, лостам бе беза моттигаш кхы а яр.

«Геттара дукха нувхаш яр болам дӀахьош хиннарашта бӀаргайнараш. КӀопилгаш, шушаш, пакеташ, кулгех хьекха каьхаташ дар хин йистошка дӀа-хъа кхийса. Аре мел я миho гӀеттадеш лела кулгех

хьийкха каьхаташ гулде дар эггара халагӀа. Иалама гӀулакхех йолча Министерствос енна-яр кулгахьоахкоргаши галеш. «Россе хиш» яхача Берригача мехка боламга гӀолла дӀахьош болх бар из. ООО «ЭкоЛайф» яр гульъя нувхаш араьхар.

Эсан гонахъарча моттигашка салала безам бараши дукха хул, хӀана аьлча хоза Иалам долаш моттигаш я уж. Бакъда хӀама бе-башха доацараша шоашта тӀехъа ютар во, ийрчалар я», - йоах «Сердалога» цу оагӀонцарча министерствера бенача хоамо.

ГӀо дераша-экологаша кхайкарал ду бахархошка, шоашта тӀехъара нувхаш дӀаяха, Иалама моттигашта зе дерех

ма хила, эхъ хета, яхаш. Дуача хӀамах дизза тӀормигаш да-хъаш хьадаьккача, шоашта тӀехъара яьсса пакеташ, каьхаташ, шушаш дӀаяхъар вӀалла хало йолаш хӀама дац! Нувхий

гувнаш шоашта тӀехъа дуташ, цхъанне дӀайоахаргъа-кх ераш сона тӀехъа, яхаш, дӀаахар эхъ, юхъ дайнача наьха гӀулакх да. Хъайбашта, Иалама зе деш да из деррига. Ма хила шоай хӀаман

моаастагӀий, лорае Дала вайна хьаенна хоза моттигаш! ЦӀаькха а юхадахка догдоагӀаргдолаш хоза, цӀена хилийта шоаш даьгӀача!

Топпара кхабилга чура фийгаш

Лоамашка кӀалхаръяьккха бӀаь шу дола хьажкӀа Франце тӀаяьлар

ГӀазданаькъан Ахьмад

2024-ча шера ГӀалгӀай мехкара Франце дӀайихъа кӀай хьажкӀа, цига бахача вай къаман наьха йоккха йоацача беша дика тӀайоала ши шу да. ГӀалгӀай, французски лаьтташ вӀаший хетта долча цу гӀулакхах «Сердало» газетага дийцар Париж-Сите Университета (Université Paris Cite) тохкамхо, экономически Иилмай доктор волча Боканаькъан Иийсас. Цох лаьца дувца лов тхона тахан бахархошта.

Деррига а мишта доладелар аьлча, ДӀаьхен лаьтташкара цхьа даькылг кхыча мехка дӀадахьа дагадехар. Бедохккал дола кӀайча хьажкӀа фийгаш, бӀаьха никъ ийца, малхбоален Франце лаьтташка кхаьчар. Цхъан гӀалгӀай дезала ДӀаьхенцарча безама кӀийлен тӀа дагадехача цу гӀулакхах, боккха толам хилар ала йиш йолаш да тахан. Кердача, Франце лаьтташка, ше цигара хъаьлча санна, чӀоагӀа дика дӀалетар къегаш, кӀай бос бола хьажкӀа.

ШоллагӀа шу да шоай коатӀа цар къоастадаьча доазон тӀа лакха гӀадам, бокъал башха хьажкӀа хулаш из тӀаювла. БӀаьшераш хьалха денз вай даьша цихеза жувра сискал, хингалаш деш лелаяь кӀай хьажкӀа, тахан Кавказа моттигашта геттара гаьнаьлча а чаме йолаш, хоза латаш я.

Шин культуран юкьера тӀий хинна дӀаэттад ала йиш йола ялат да-кх из тахан... Франце бахаш болча гӀалгӀашта чӀоагӀа доккха, дега тоам беш гӀулакх

да из. ДӀаьхенцара бувзам, даьй хьамсарча, хьаьнача лаьтташкара бӀаьха никъ бахъаш хьадоагӀа, хам баь варгвоаца беркат да из, шоай мехка гаьна бахача цар дегашта. Укх шера-ра акха европейски ахархошта хала хилар; йокъал оттарих, лемеца денош лагтарарх.

Францерча ялатий хьувкъамашта боккха кхерам тосаш хилар из. Бакъда, геттара чӀоагӀа йокъал, йӀовхал лаьттача, тӀоадалах хӀама доацача Франце лаьтташка чӀоагӀа дика ураэттар гӀалгӀай лоамашка кхийна хьажкӀа. МоллагӀа долча ялата ураотта новкъарле еш йолча йӀовхала духьалъэтта, гӀалгӀай дезала дог хьоасташ, чӀоагӀа тамаш яйташ хилар из хьажкӀа.

БӀаьстен хана кхаь тайпара хьажкӀа дӀайийннаяр цу наха, ма чӀоагӀа тамаш еш бар уж хьажкӀа чуэца эттача. Кхаь тайпара хиннача ялата юкъе «ГӀалгӀай» фух йола хьажкӀа вокхарел дуккха дикагӀа, фийг чӀоагӀагӀа, боккхагӀа, биза болаш хьийкъаяр. Диззача пхе шера хӀара бӀаьсти цар дӀаювш хиннача цигарча хьажкӀаел, дикагӀа я вайцигара йиьхар. Европейски фух йолча хьажкӀо цига йокъал хала лайнилга гуш да, хӀаьта гӀалай юрташка кхийнар-м ший тайпара я. ГӀалгӀай хьажкӀа дӀаьха, доккха истори долаш я. БӀаьшерашка денз тӀехьенгара тӀехьенга кхоачаш, вай даьшаноаноша лорадеш хьадена фу да из.

Лоаман низ, моллагӀа халонашта духьалъоттар чуэза-ча санна я из тахан, Франце лаьтташка вахар доаржаде эт-

тача а. Уллув ураэттача тахана-нарчарна юкъе, дикка белгала йолаш я вай мехкара хьажкӀа; чӀоагӀагӀа, фийг дикагӀа хиларца. Цу гӀулакхо хьагойт, гӀалгӀай фух йола хьажкӀа, тхьоврача шерашка денз, дика лоархӀаш, кхорзаденнача, йокъал эттача деношта духьалъотталуш йолга. БӀаьшераш хьалха денз бух бола, вай даьй къаьхьегам ба ала деза цох. Франце бахача гӀалгӀай дезалера из истори массане дог хьоасташ, доакхал дайташ хилар. ХӀаьта цун юхьиг ЖӀайрахъа кхален Павлинг яхача юрта вахача Йовлой Иалиханагара хьайоагӀаш я. Цу моттигашкара хӀара никъ, тоатолг, баьца мергилг довза саг ва ала деза цох. 2017-ча шера, лоаман гӀалай моттигашка гӀолла гобоахаш лелаш, хаьрцача гӀалай кхерашга кӀалхара цхъан тишача, хана йӀоахалца лажагӀденнача, мурденнача кӀада юкьера хьакъедаш уллача хӀаманна бӀарг тӀаэттар цун. ЧӀоагӀа лораеш хьаийца, хьаььстар цо из. Къаьнара топпара кхабилг яр кӀада юкъеьллар. БӀаьшераш хьалхара кхабилг хано кхояьцар – ийккхаяр из, бакъда чухъара хӀама долаш дар.

Цу кхабилга чу дадар тахан Франце лаьтташка доккха вахар дилла ураэттача хьажкӀа фийгаш. ГӀала хаьрцачул тӀехьагӀа, кхабилг ийккхаяр, догӀа, лоа чу-дувларах ахаш фийгаш вар тесса дар. КӀалхардоахалургдац аьнна хийтта уж фийгаш, «дийнде» нах корабир, Даьла къахетамца, Цун низаца. Диса фийгаш лорадеш, дикка цӀендаь, шоай коарча беша дӀадийра цар.

Дикка къахьегаро, хьажкӀа хулачара даьннад аьнна хийттача цу «дошоча» фийгашта, низ чуболлийтар... Юкъярча оагӀонцара доакъашхо волча Султиганаькъан Абукара дезаш мел болча наха дӀа-хъа декъаш дар уж. ТӀателла къахьегаро бӀаьхача, Франце бодача новкъа даьхар гӀалгӀай фух йолча хьажкӀа фийгаш. Цигарча лаьтташка вахар дилла, ураотта дезаш хиннад-кх уж...

«Тахан дукхача мехкашка йохкар генетически модифицированни оала хьажкӀа я, - дувц Иийсас. - Оаха а, ахкан хана, каст-каста ийеш, кхехкаю из. Берал дагадохийташ дола хӀама хул цох. Цу ханашка хӀара коатӀа бӀарг ма кхоачча хьажкӀий бешамаш ма хуларий, хӀара дийнахъа яй биззе кхаохкар.

ЙӀайхача, кхийхкача хьажкӀах хьайоагӀаш хинна хоза хьаж хӀанз а дагалатт сона. Вай мехка кхейьча хьажкӀах чам баьккхача, из деррига юха дагадехар. Тахан укхазе тикашка йохкар санна а йоацаш, ший тайпара чам, бос, куц долаш яр из - бокъонца йола ДӀаьхен лаьтташка кхийна хьаьна, беркате хьажкӀа...

Уйла е эттача, хам бе безаш хӀама да из тахан! ВӀалла дагадоацача хана, бӀаьшераш хьалха гӀалай юрташка баьхача вай даьша, ноаноша дӀадувш леладаь фу тахан вайга хьакхачар тамашийна, доккха да ала деза! ГӀадамаш тӀа хьажкӀаш дукха яц тахан, хӀаьта а Францерча лаьтта уж ураоттае эттача гӀалгӀай дезала; хам баь, мах баь варгвоацаш; совгӀат да из. Къахьегаро хӀама тоаду, теша

лов дӀахойодача хана хӀара шера дикагӀа низ чуболаш из чӀоагӀлургхиларах, массанеца екъа йиш йолаш дикка яржаргхиларах.

Цу наха-м тахан хӀара фийг дошоча буртига маьхе ба. Мехка гаьна, даьй беркатеца лаьттах хьегаш бахача наха совгӀат хиннад цу гӀулакхах. Даьла къахетам ба ала деза-кх цох тахан!

Кавказерча лоамашта эзараш километраш гаьна уллача мехка гӀалгӀай хьажкӀий фу даржар яхар массане доаккхал де дезаш дика да аьлча, харца-хъа хургдац, аьнна, хет сона. Вай даьшкара хьакхача беркат, лоаман юрташкара «дошув» да ала деза цох!

ТӀехьенгара тӀехьенга кхоачаш дӀадахе дезаш да-кх моллагӀа беркат, Дала иштта оттадаь хилча. Тахан, тамаш яь ца леш, цох йоакхо еш, Далла хоастам беш, хила деза вай!

ОБЪЯВЛЕНИЯ

Утерянный аттестат серии №00624002992772, выданный ГБОУ СОШ №14 с.п. Альтиево в 2017 г. на имя Мальсаговой Хавы Муссаевны, считать недействительным.

Утерянный аттестат серии Б №1328972, выданный СОШ №1 с.п. Экажево в 2005 г. на имя Цечоевой Фатимы Исропиловны, считать недействительным.

Утерянный аттестат, №00624001403876 выданный СОШ №5 г. Назрани в 2014 г. на имя Зурабова Адама Абдул-Мажитовича, считать недействительным.

«ГОРЯЧАЯ ЛИНИЯ» ПРАВИТЕЛЬСТВА РИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ +7 (8734) 55-11-57, ЕДИНЬЙ ТЕЛЕФОН СЛУЖБЫ СПАСЕНИЯ 112

сердало

Учредитель:
Государственное
автономное учреждение
«Издательский дом
«Сердало»

И.о.главного
редактора:
С.Я.Арчаков

Адрес редакции и издателя:
Республика Ингушетия,
386101, г. Назрань,
Тер. Центральный округ
пр. И.Базоркина, 60.
Тел.: 8 (8734) 77-11-84
Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована
Управлением Роскомнадзора
по Республике Ингушетия.
Рег. номер ПИ № ТУ 06-00033
от 16 декабря 2024 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru
Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены
в компьютерном центре
ГАУ «Издательский дом «Сердало».

Время подписания номера
по графику в печать:
2 сентября 2026 г.
Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не
совпадать с позицией редакции.
При перепечатке
ссылка на газету обязательна.
Письма, рукописи, фотографии,
рисунки не рецензируются и не
возвращаются.
Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве
«Южный регион»,
с готовых диапозитивов
Адрес: 357600, Ставропольский край,
г. Ессентуки, ул. Никольская, 5.
Заказ № Тираж: 2000 экз.

ЛДПР
18-20 СЕНТЯБРЯ
ВЫБОРЫ
В ГОСУДАРСТВЕННУЮ ДУМУ

ВЫБЕРИ
ЛДПР
ТВОЙ ГОЛОС ДЛЯ ПОБЕДЫ

В соответствии с пунктом 6 статьи 50 Федерального закона от 12.06.2002 № 67-ФЗ и статьёй 66 Федерального закона от 22.02.2014 № 20-ФЗ редакция предоставляет зарегистрированным кандидатам печатную площадь на бесплатной основе

Футбола доазон тIа экстремизма духъале е вIашагIкхийтар къонабараш

ГIазданаъкъан Ахьмад

Магасерча Пхьарчанаъкъан М. цIерах йолча стадионе, экстремизм яхача зулама духъалара футболлах йола яхь дIайихьар къонабараша. Кагирхой гIулакхех йолча Комитето, экстремизма духъале лоаттаеача оагIоно цхьана дIахьош болх бар из.

«Яхье дакъа лоацараш 20 саг вар. Биъ оагIонца дIахьош яр цу кхетачен программа. Хьалхарча оагIонгара шоллагIча дакъ тIа дIатIавала йиш яцар декхараш лертIа кхоачашдарага хьежжа мара. Къонабараш малагIча боараме кийчо яь ба хьагойташ, гIулакх хилар цох. Котало Йовлой Iалиханага коачаш дIадийрзар из гIулакх. Кагирхой гIулакхех йолча Комитетагара сертификат, иштта ахчан совгIат денна белгалвир из», - дийцар «Сердалога» цу гIулакха хьалхаэттараша.

Экстремизм яхача доккхача зуламах вай къона тIехье лораяра тIехьа дIахьош, болх хилар цох. Иштта йолча кхетаченашка гIолла, къонабараша дукха хIама кхетаду. Нийсача, пайда беш долча гIулакхашта юкъе хила беа кагирхой массахана, ший вахарера хIама тоадаь вола саг зуламхошта атта Iехалургвац.

Республикан яхье котало яккхар Наьсарен кхалерча къонача самбисташа

ГIазданаъкъан Ахьмад

Дербичанаъкъан Хизара хетаяь куртка йоацача самбох йола яхь дIаяхьа гулбелар Наьсарен кхале. Пхьилекъонгий-Юрта дIахьош хиннача вIашагIкхетаре физически оагIонцара кийчо дика йола спортсменаш бар.

«Геттара белгалбаьлар цу яхье Долакха-Юртарча берий-кагирхой спорта ишколо кхебаьраш. Пхиъ дошо, ялх дото, ялх борза - 17 майдилг яккхар цар. Тоабанна дошо майдилгаш йоахаш, лакхерча лагIа тIа баьннарех бар Гайтанаъкъан Iарби, Гайтанаъкъан Амин, Гаданаъкъан Мухьаммад, КIанташанаъкъан ИсмаIал, Геласханаъкъан Мухьаммад. Дото майдилгаш Iоэхкар Гасаранаъкъан Мухьаммада, Янданаъкъан Ахь-

мада, Баркинхой Мухьаммада, Горбакханаъкъан Хьамзайна, Келиганаъкъан Мухьаммада, Гелисханаъкъан Халида. Борза майдилгаш йоахаш белгалбаьлар Iарчакханаъкъан Мухьаммад, Гаданаъкъан Мухьаммад, Манкенаъкъан Ювсап, Олиганаъкъан Iаддал-Малик, Горбакханаъкъан Сайт-Мухьмад, Хутенаъкъан Заьлмаха. Самбисташ кхебеш лаьтта тренер - Геласханаъкъан Iаддал. Дика кийчо яь спортсменаш шоаш болга дIагойта аьгттув баьлар Долакха-Юртарча ишколо ураоттабаьча самбистий», - дийцар «Сердалога» Наьсарен кхален администраце.

Белгалде деза, иштта йола яхьаш вай республике лоархIаме йолга. Къонача спортсмений говзал лакхъеш дола гIулакх да из.

Лораш-неврологаш шоай балха говзал лакхъеш ба

ГIазданаъкъан Ахьмад

ГIалгIай республикански Iоахашканаъкъан I.O. цIерагIча клинически дарбанче, шоай балха говзал лакхъеш ба республикан неврологе дакъ тIа болх беш бола лораш. ГIалгIайчен тайп-тайпарча моттигашкара лораш гулбелар цига. Дешара дакъа жоп луш яр рефлексологи, мануальни терапи чу-

лоацаш йола Российски лорий академе неврологе кафедра.

«Даим балха говзал лакхъяр - лорий балха дакъ тIара лоархIаме моттиг. Таханара лорий болх сиха дегIабоарIаш ба, цудухьа цар даим цу тIехьа шоай балха говзал лакхъе еза, кердадараш юкъе а доахаш. Тха декхар да - уж хьалаш республике хургдолаш, царна Iалашо яр. Къаьстта цудухьа республи-

кан унахцIенон Министерствос вайцига бех федеральни лорий, иштта дешара урхалленашка говзанчаш, ГIалгIайчера арабала а ца безаш, дикагIа шоай болх дегIабоалабе вай лорий таро хургйолаш», - аьлар «Сердало» газетага республикан унахцIенон министра Iалбаканаъкъан Зарас.

ХIанз дIахьош бола болх накъабаргба лорашта, шоашта ховш дар кердадаккха, иштта

неврологе дакъ тIа кердадараш Iомаде.

Из беррига болх лаьрхIа ба, къаьстта нервашца дувзаденна хала лазараш долча наьха могашал тоаяр лакхача боараме хилийта.

Цига ладувгIаш болча говзанчашта дика довзийт лорий балха юкъедахьар, из мишта накъадоалаш да, ГIалгIайчен неврологе дикал лакхъяра.